

LIIKKUVA ARJEN TUKI OSAKSI HYVINVOINTIALUEEN SOSIAALIPALVELUJA

(Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki)

Euroopan unionin
rahoittama

Sisällys

Johdanto.....	4
LIIKKUVAN ARJEN TUEN MALLI	6
Asiakkuuteen ohjautuminen:.....	6
Asiakkuus:.....	6
Asiakkuuden kesto ja arviointi	7
Ryhmätoiminta.....	9
MALLIN SIIJOITTUMINEN PALVELUTARJONTAAN.....	11
RESURSSIT	15
VAIKUTTAVUUS.....	16
TOIMINNAN TALOUDELLISET HYÖDYT	18
TULOKSET.....	22
Liitteet:.....	32
VERKOSTOKYSELY.....	32
ASIAKASKYSELY.....	47

Käsitteet:

Liikkuva arjen tuki
Hankkeen malli
Kota-malli
Sosiaalinen kuntoutus
Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuudentuki
Kotona asumisen tuki

Sosiaalihuollon palvelu-uudistus: Työryhmän ehdotukset 2026

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2026-02-11:

” Sosiaalihuollon palvelu-uudistuksen tarkoituksena on mahdollistaa sosiaalipalvelujen järjestäminen hyvinvointialueilla nykyistä joustavammin ja asiakaslähtöisemmin sekä tukea perustuslain turvaamien riittävien sosiaalipalvelujen järjestämistä taloudellisesti kestäväällä tavalla.”

” Kuntouttava työtoiminta, sosiaalinen kuntoutus sekä vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja työtoiminta yhdistettäisiin sosiaalihuoltolakiin sisällytettäväksi uudeksi työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki -nimiseksi palveluksi.”

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

17 §

Sosiaalinen kuntoutus

Sosiaalisella kuntoutuksella tarkoitetaan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin annettavaa tehostettua ja tavoitteellista tukea sosiaalisen toimintakyvyn ja elämänhallinnan parantamiseksi tai ylläpitämiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi sekä osallisuuden edistämiseksi. Sosiaaliseen kuntoutukseen sisältyy henkilön yksilöllisten tarpeiden mukaan: (29.12.2022/1280)

- 1) sosiaalisen toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen selvittäminen;
- 2) kuntoutusneuvonta ja -ohjaus sekä tarvittaessa kuntoutuspalvelujen yhteensovittaminen;
- 3) valmennus arkipäivän toiminnoista suoriutumiseen ja elämänhallintaan;
- 4) ryhmätoiminta ja tuki sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin;
- 5) muut tarvittavat sosiaalista kuntoutumista edistävät toimenpiteet.

Nuorten sosiaalisella kuntoutuksella tuetaan nuorten sijoittumista työ-, työkokeilu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikkaan sekä ehkäistään näiden keskeyttämistä.

Johdanto

Kota-malli (Liikkuva arjen tuki) toteutettiin 5.6.2023-31.5.2026 välisellä ajalla Savonlinnassa, kohderyhmään työkäiset, eli 18–65-vuotiaat Savonlinnalaiset, mukaan lukien Kerimäki, Punkaharju ja Savonranta. Hankkeen rahoittajana toimi Euroopan sosiaali rahasto plus (ESR+) sekä Savonlinnan kaupunki ja Savonlinnan Toimintakeskus ry., jonka alaisuudessa hanke toimi.

Hankkeen ohjausryhmä koostui Eloisan työkäisten sosiaalipalveluitten palvelualuepäälliköstä, Eloisan Mielenterveyden -ja riippuvuuksien avohoidon palveluesihenkilöstä, Savonlinnan seudun työllisyysalueen monialaisten palvelujen palvelupäälliköstä, Itä-Suomen elinvoimakeskuksen rahoitus asiantuntijasta sekä Savonlinna Toimintakeskuksen toiminnanjohtajasta. Ohjausryhmän tehtävänä oli ohjata, tukea ja seurata hankkeen etenemistä sekä sisällön että kustannusten osalta sekä auttaa hanketta tavoitteiden saavuttamisessa ja ohjata hankkeen sisällöllistä toteuttamista.

Hankkeessa työskenteli projektipäällikön lisäksi kaksi ohjaajaa. Tarve liikkuvaan, asiakkaan arjen ympäristöön suuntautuvaan tukeen olin tiedossa jo ennen hakekauden alkua ja heti kun asiakastyö voitiin aloittaa, oli jonossa jo useampi asiakas. Hankkeen toiminta alueena Savonlinna on maantieteellisesti haastava pitkien etäisyyksien vuoksi. Alueen reunamilta palveluihin saattaa olla lähemmäs sadan kilometrin matka. Alueella on paljon vesistöjä ja harvaanasuttua seutua, minkä vuoksi välimatkat ovat pitkiä ja julkista liikennettä on vähän. Myös asiakkaitten usein haastava taloudellinen tilanne vaikeuttaa tai estää palveluihin pääsyn tai niihin sitoutumisen. Näin ollen liikkuvaan tukeen on erittäin suuri tarve alueella, etenkin kun palveluita keskitetään enenemässä määrin keskussairaalan yhteyteen tai jopa Mikkeliin. Liikkuvan arjen tuen malli tuo tasa-arvoisuutta Etelä-Savon hyvinvointialueen asukkaille riippumatta asuinpaikkakunnasta koska se on sopeutettavissa mihin tahansa alueen kuntiin.

Hankehenkilöstöllä oli valmiit verkostot toiminta-alueellaan, joten tieto hankkeesta oli jo valmiina mm. sosiaali- ja työllisyyspalveluissa mikä nopeutti asiakkaiden ohjautumista toimintaan. Alusta asti oli selvää, että hankkeessa on tarve kehittää ja mallintaa moniammatillista verkostotyöskentelyä asiaan tarpeen mukaisesti toimintojen ja toimijoiden pirstaleisuuden vuoksi. Mitä myös Eloisan hyvinvointialueen mielenterveys- ja päihdepalveluitten tuotantosunnitelma tavoittelee. Asiakkailta on usein monia eri tahoja, jotka eivät välttämättä lainkaan keskustele keskenään (mm. sosiaali- terveydenhuollon- ja työllisyyspalvelut ja /tai kolmannen sektorin toimijat) mikä aiheuttaa turhaan päällekkäisyyksiä ja resursseja hukkaavaa toimintaa. Toiminnan alusta asti tehtiin tiivistä yhteistyötä sosiaalipalveluitten, mielenterveyden- ja riippuvuuksien avohoidon, työllisyyspalveluitten, kolmannen sektorin eri toimijoiden sekä oppilaitosten kanssa. Hankkeessa tuotiin aktiivisesti ilmi yhteistyön ja moniammatillisuuden tarpeellisuutta asiakkaan kokonaisvaltaisessa kuntoutumisprosessissa. Tässä on edelleen haasteita ja vanhentuneita toimintatapoja alueella.

Hankkeessa luotu toimintamalli on toipumisorientaatioon pohjautuvaa tavoitteellista, liikkuvaa, matalan kynnyksen tukea ja ohjausta asiakkaan kodissa ja arjen toimintaympäristöissä työkäisille, jotka tarvitsevat tukea arjen- ja oman elämänhallinnan vahvistumiseen.

Mallin perustana on toipumisorientaatio, jolla tarkoitetaan ajattelun ja toiminnan viitekehystä, jossa painottuvat voimavarat, osallisuus, toivo, merkityksellisyys, positiivinen mielenterveys, yksilöllisyys, kokonaisvaltaisuus ja kumppanuuteen perustuva asiakkuussuhde. Tällä tavoitellaan kokonaisvaltaista muutosta kohti oman elämän hallintaa ja hyvinvointia sekä yhteiskunnallista osallisuutta. Toipumisorientaation viitekehyksessä toipuminen tarkoittaa ihmisen omaa kokemusta elämän mielekkyydestä. Ihminen voi elää tyydytystä tuovaa, merkityksellistä ja toivorikasta elämää sairauden aiheuttamista rajoituksista huolimatta.

Hankeen keskeiset, hankesuunnitelman tavoitteet:

1. Tuen ja ohjaamisen turvin pyrkiä varmistamaan asiakkaan mahdollisuus asua itsenäisesti omassa kodissa. Tukea asiakasta aktiivisesti arjenhallinnassa sekä elämänhallinnan tunteen voimistamisessa.
2. Tarjota asiakkaalle oikea- aikaisen ja oikeanlaisen avun saaminen. Ohjaaja kulkee asiakkaan mukana palveluissa, jolla vahvistetaan hoitoon sitoutuminen.
3. Tukea asiakkaita osallistumaan järjestöjen sekä muiden yhteistyökumppaneiden järjestämiin vertaistuellisiin ryhmiin sekä näiden ryhmätoimintojen kehittäminen yhdessä yhteistyökumppanien sekä muiden hyvinvointiin tähtäävien hankkeiden ja järjestöjen kanssa.
4. Koronasta aiheutuneiden kriisinjälkeisten vaikutusten ehkäisy sekä pandemiasta syntyneeseen avuntarpeeseen vastaaminen
5. Digitaalisuuden tuominen luonnolliseksi osaksi asiakkaan palveluverkkoa. Vahvistetaan hankkeeseen osallistuvien digiosaamista opastaen näitä hyödyntämään digitaalisia palveluja omaan elämään liittyvien asioiden hoidossa.
6. Luoda hankkeen aikana malli, joka jää vakituiseksi toiminnaksi alueelle sekä sitä voidaan soveltaa muilla alueilla vastaavanlaisen kohderyhmän kanssa tehtävässä työssä

LIKKUVAN ARJEN TUEN MALLI

Asiakkuuteen ohjautuminen:

Sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien kautta, mielenterveyden- ja riippuvuuksien avo- ja osastohoidosta, nuorisopsykiatriasta, päihdelaitoskuntoutuksista ja tuetusta asumisesta, työllisyyspalveluista, oppilaitoksista, päiväkeskuksesta, kolmannen sektorin toimipaikoista ja hankkeista, somaattisesta osastohoidosta, asiakas tai omainen ottaa itse yhteyttä

1. Suora yhteys liikkuvan tuen vastaavaan ohjaajaan, hyvinvointialueella toimintaa koordinoivaan tahoon, esim. sosiaalisen kuntouksen/toimintakyvyn ja osallisuuden palveluitten tiimivastaavaan
2. Puhelimitse asiakkaan tilanteen kartoitus ja haastattelu ajan sopiminen
3. Alku haastattelu, jossa tarkempi kartoitus asiakkaan tilanteesta valmiin haastattelurungon pohjalta, jossa kartoitetaan yleinen elämäntilanne, sosiaaliset suhteet, asuminen, terveyden tila (psykkinen+ somaattinen), mahdollinen hoitava taho, taloudellinen tilanne, työllisyystilanne, mahdolliset etuudet, olemassa oleva verkosto, harrastukset, haasteet arjessa ja tuentarpeet
4. Ohjataan akuuteissa asioissa heti
5. Täytetään suostumus tietojen vaihtoon, tallentamiseen ja luovutukseen ja tarvittaessa kontaktoidaan jo olemassa olevaa verkostoa
6. Tärkeää että asiakas ymmärtää tuen määräaikaisuuden ja tavoitteellisuuden
7. Mietitään alustavasti minkälaisesta tuesta asiakas ensisijaisesti hyötyisi (kotikäynnit, yksilötapaamiset, ryhmätoiminta, päivätoiminta, työtoiminta)
8. Sovitaan jatkosuunnitelma/ensimmäinen kotikäynti
9. Tiimissä sovitaan asiakkaalle sopiva omaohjaaja, joka pysyy saman koko asiakkuuden ajan luoden turvallisen ja luottamuksellisen, rinnalla kulkevan asiakassuhteen

Asiakkuus:

Ensimmäisellä kotikäynnillä työskennellään aina pareittain, kun asiakkaaseen vielä tutustutaan. Samalla asiakkaalle tulevat tutuksi useammat työntekijät. Asiakkuuden alussa käydään yhdessä läpi toimintatapoja ja huomioidaan asiakkaan mahdollinen perhe ja muu sosiaalinen verkosto- onko asiakkaalle tärkeää ottaa heitä mukaan jollain tapaa, esim. joitakin yhteisiä tapaamisia pariskuntana tai miten lapset huomioidaan työskentelyssä. Liikkuva arjen tuki osana toimintakyvyn ja osallisuuden tukea erotetaan kuitenkin perhetyöstä ja tarpeen niin vaatiessa asiakkuus siirretään lapsiperhepalveluihin. Asiakkaan kanssa laaditaan tukisopimus ja tavoitteet. Tavoitteiden tulee olla riittävän yksityiskohtaisia ja realistisia, vaikka päätavoitteena asiakkaalla olisikin esim. raittius tai työllistyminen. Jos tuen tavoitteena on auttaa asiakasta säilyttämään kyky itsenäiseen asumiseen, voi osa tavoitteina olla esim. asumisen taitojen vahvistaminen, säännöllisen siivouksen opetteleminen, hygieniasta huolehtiminen, ravitsemuksen parantuminen ja laskujen ajallaan maksaminen. Keinoina tähän on säännöllisten kotikäyntien aikana ohjatusti siivoaminen, viikkosuunnitelman laatiminen, talouden budjetin ja ruokasuunnitelman laatiminen ja tarvittaessa yhdessä kaupassa käynti sekä ruuanlaiton opettelu ohjatusti. Tarvittaessa asiakas käy, vaikka käynnin aikana suihkussa itsenäisesti, jos tämä muutoin on vaikea toteuttaa. Tuki tulee olla asiakkaan omiin voimavaroihin pohjautuvaa, ei niin että ohjaaja tekee asiakkaan puolesta. Asiakasta ohjataan ja motivoidaan korostaen hänen omia vahvuuksiaan. Jos tavoitteitten asettaminen tuntuu liian haastavalta, voi apuna käyttää [Spiral-](#)menetelmää jo tässä vaiheessa arvioimaan omaa toimintakykyä ja helpottamaan tavoitteitten

asettelua. Tukisopimukseen kirjataan myös työskentelyn muoto (kotikäynnit, yksilötapaamiset, ryhmätoiminta, päivätoiminta, työtoiminta) ja tiheys. Asiakkuuden alkaessa asiakas täyttää arvion alkutilanteestaan, hankkeessa käytettiin Terveiden ja hyvinvointilaitoksen kehittämään Osallisuusindikaattoria.

Yksilötyöskentelyn sisältö voi olla esimerkiksi:

- Tukea asiakasta arjenhallintaan liittyvissä asioissa ohjaamalla, tukemalla ja motivoimalla ”rinnalla kulkijana” tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- Tukea sairauden kanssa elämisessä, oireiden tunnistamisessa ja hallintakeinojen harjoittelussa
- Kodinhoidollisissa asioissa ja ravitsemuksessa ohjaamista
- Virastoasioinnissa ja etuuksien kartoituksessa ja hakemisessa, talouden hallinnassa sekä digiasioinnissa ohjaamista
- Tukea työ- ja opiskelupolun löytämisessä
- Liikuntaan ja harrastustoimintaan motivointia
- Ohjataan palveluiden tarpeiden tunnistamisessa ja hakemisessa sekä tarvittaessa kuljetaan mukana niissä
- Päihteettömyyteen motivoitumisessa
- Riippuvuus- ja/tai mielenterveyshoitoon motivointia
- Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen opettelua

Asiakkuuden aikana pyritään löytämään jokaiselle sopiva väylä eteenpäin elämässä. Tämä voi tarkoittaa väylää opintoihin tai työelämään tai muutoin aktiivisempaa osallisuutta omassa elämässään, esimerkiksi päivätoiminnan, vertaistuen tai harrastuksen muodossa. Mikäli näitten aloittaminen tuntuu itsenäisesti liian haastavalta, voi oma ohjaaja lähteä saattamaan asiakasta konkreettisesti paikanpäälle. Sama pätee myös viranomaisasiointiin tai hoitoon sitouttamiseen. Aina ei ole tarkoituksen mukaista asettaa tavoitteeksi työllistymistä vapaille työmarkkinoille. Aivan yhtä merkityksellistä on arvioida asiakkaan realiteetit ja turvata se toimintakyky mitä on olemassa sen sijaan että epärealististen tavoitteitten takia pystyvyyden tunne murenee entisestään.

Asiakkuuden kesto ja arviointi

Tapaamiset toteutetaan yksilöllisen suunnitelman mukaisesti, alkuun 1–2 kertaa viikossa, pääsääntöisesti asiakkaan omassa kodissa. Tarpeen vaatiessa, esimerkiksi jos asiakkaalla akuutti tarve keskusteluun, voidaan yhteys toteuttaa etäyhteyksin tai puhelimitse. Mikäli asiakkaan haasteena on kotoa poistuminen, tapaamiset pyritään sijoittamana kodin ulkopuolelle. Vähintään kerran viikossa tapahtuvat suunnitelmalliset asiakastapaamiset sitouttavat asiakasta työskentelemään tavoitteidensa eteen ja tuki on vaikuttavampaa. Jokaisen tapaamisen sisältö pyritään suunnittelemaan niin, että se edesauttaa asiakasta pyrkimään kohti omia tavoitteitaan, kuitenkin niin, että tarvittaessa ennalta suunnitellusta sisällöstä voidaan joustaa, mikäli asiakkaalla on akuutteja asioita hoidettavana tai muutoin on tarpeen keskittyä muuhun kuin alkuperäiseen suunnitelmaan. Toiminnan kulmakivet ovat asiakastyön joustavuus ja monimuotoisuus. Asiakkaan etenemistä kohti omia tavoitteitaan arvioidaan aktiivisesti päivittäisessä työssä ja tarvittaessa tukisuunnitelmaa ja tavoitteita päivitetään, kuitenkin vähintään puolenvuoden välein. Myös mittarillista arviointia suositellaan tehtävän n. kaksi kertaa vuodessa.

Asiakkuuden pituutta ei pystytä etukäteen määrittelemään koska jokaisen kuntoutumistahti ja polku on yksilöllinen. Välillä tulee takapakkia (esim. retkahdus päihteisin tai osastohoitojakso) mutta asiakkuutta ei tämän takia päätetä. On tärkeää, että asiakkaalla on arjessa olemassa oleva tuki odottamassa muun muassa sairaalasta tai kuntoutumisjaksolta kotiutuessaan. Tämä pienentää nk. pyöröovimallin riskiä, mikä uhkaa, jos toipuva kotiutetaan ilman riittävää tukea arkeen, mikä puolestaan lisää hyvinvointialueitten kustannuksia toistuvien hoito- ja kuntoutusjaksojen myötä. Yleisesti asiakkuusjaksot kestävät muutamasta kuukaudesta vuoteen. Hankkeessa muutamien asiakkaiden asiakkuus on jatkunut lähes koko kolmivuotisen toimintakauden ajan ja tuen tarve on ilmeinen myös hankkeen päättyessä. Osalla asiakkaista asiakkuus voi olla lyhyttä muutaman tapaamiskerran kestävää ohjauksellista tukea esim. kriisiytyneen elämäntilanteen selvittämistä ja tarvittaviin tukitoimiin ohjaamista.

Koko asiakkaan ajan tehdään tiivistä yhteistyötä asiakkaan verkoston kanssa. Jo kuntoutussuunnitelmaa terveydenhuollon palveluissa laadittaessa on tärkeää ottaa mukaan myös sosiaalipalvelut, jotta kokonaisvaltainen suunnittelu on mahdollista. Työnjako on asiakkaan verkostossa selkeytettävä- kuka tekee ja mitä, jotta päällekkäisyyksiltä vältyttäisiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon aktiivinen vuoropuhelu on tarpeen ja moniammatillisen yhteistyön tärkeys sisäistettävä. Asiakkuuden päätös Liikkuvassa arjentuessa tehdään aina yhteistyössä asiakasta ja verkostoa kuunnelle. Asiakkuus päätetään suunnitelmallisesti portaittain tapaamisia vähentäen ja varmistaen asiakkaan pärjäävyys itsenäisesti tai muun tuen turvin. Varmistetaan että asiakasta tietää mihin ottaa yhteyttä, mikäli tuen tarvetta ilmenee. Puolen vuoden päähän sovitaan seurantatapaaminen, jossa kartoitetaan asiakkaan sen hetkinen tilanne ja kuinka itsenäinen arki on lähtenyt sujumaan. Asiakkuuden päättymisestä tiedotetaan asiaan verkostoa.

”Itsenäistymisen kehittäminen. Oman ja muiden käyttäytymisen paremmin ymmärtäminen. Oman tämänhetkisen tilanteen tarkastelu ja arviointi, tunteiden tunnistaminen, parantamista vaativien alueiden tiedostaminen. Oman tilanteen hyväksyminen ja eteenpäin suuntautuminen tarpeeksi, että alkaa muuttaa asioita itse. Halu päästä aikaisemmasta tilanteesta pois vahvistunut, tulevaisuudenkuva helpommin näkyvässä ja samalla tiedostus siitä, ettei kaikki suunnitelmat toteudu ja se kuuluu asiaan, mutta yrittäminen johtaa usein jollain tapaa parempaan tilanteeseen. Tavoitteiden asettaminen, niihin pyrkiminen ja tarvittaessa uudelleenarviointi.”

- Anonyymi asiakas -

Ryhmätoiminta

Yksilötyöskentelyn rinnalla mallissa toteutetaan ryhmätoimintaa eri muodoissa. Osa ryhmistä voi olla virkistyksestä, voimavaroja ja sosiaalisia suhteita sekä vuorovaikutustaitoja vahvistavaa tai kohdennettua tiettyihin aihepiireihin keskittyvää. Lähtökohtana tulee olla kulloiseenkin asiakastarpeeseen vastaava toiminta ja sisältöä onkin hyvä lähteä pohtimaan ja kehittämään asiakkaita ja heidän tarpeitaan kuunnellen.

Esimerkkejä ryhmätoiminnasta

Hankeessa mallinnettiin koko hankekauden ajan toimivaa virkistyksestä naistenryhmää, jonka sisältö suunniteltiin yhteistyössä ryhmäläisten kanssa. Naistenryhmän virkistyksestä lisäksi tärkeänä sisältönä oli turvallinen ympäristö jakaa nais erityisyyteen liittyviä asioita pienessä ryhmässä sekä vartaisuus. Ryhmä kokoontui kaksi kertaa kuukaudessa ja sitä ohjasi aina kaksi työntekijää.

Ryhmäkertojen sisältöjen esimerkkejä:

- Retki laavulle ja luontoharjoituksia
- Frisbeegolfia
- Voimabiisit
- Mieli ry:n Tukikoirakon vierailu
- Elokuviissa käynti
- Keskustelua terapeuttisten korttien avulla
- Naistenpäivän ruokailu ravintolassa
- Tussikirjontaa
- Korupaja
- Luontorentoutus
- Maisemamaalausta opiskelijan johdolla
- Jouluskartteluja

Hankeessa miestenryhmä järjestettiin yhteistyössä toisen hankkeen ja hyvinvointialueen mielenterveyden- ja riippuvuuksien avohoidon päivätoiminnan kanssa. Myös miestenryhmä oli virkistyksestä asiasisältöineen ja se kokoontui kerran kuukaudessa. Työntekijöitä ryhmässä oli aina kaksi joko Pirtti-toiminnasta, Savikasta tai Kodasta ja pääasiassa miestenryhmä kokoontui päiväkeskuksen tiloissa.

Ryhmäkertojen sisältöjen esimerkkejä:

- Frisbeegolf ja liikuntasuosituksia
- Mökkiretki ja rentoutumiskeinot
- Marjapiirakka ja hygienia
- Karjalanpiirakka ja yksinäisyys
- Sämpylänleivonta ja mielen hyvinvointi
- Makkaranpaisto ja ihmissuhteet
- Kinkkukiusaus ja ravitsemussuosituksia
- Saunomista ja makkaran paistoa

Molemmat ryhmät olivat avoimia Kota-toiminnan asiakkaille (miestenryhmä myös Pirtti-toiminnan ja Savikan) ja niihin osallistui vaihtelevasti kävijöitä 2–12 henkilöä per kerta.

Virkistyksekkien ryhmien lisäksi hankkeen aikana toteutettiin asiakkaitten tarvelähtöisesti pienryhmänä ”Leffakerho” miehille, jotka olivat pitkälti komeroituneet kotiin ja syrjäytyneet sosiaalisista suhteista.

Ryhmän innostamana aloitettiin myös toteuttamaan yhteistapaamisia kotikäyntien lisäksi niiden asiakkaitten kanssa, joilla oli samoja kiinnostuksen kohteita. Ohjaaja voi valita asiakkaista saman henkisiä ihmisiä yhteisen toiminnan äärelle, mutta tämä toteutetaan aina asiakkaitten suostumuksella. Hankkeen aikana yhdistettiin tapaamisia muun muassa uinnin, kuntosalin ja biljardinpelaamisen äärelle. Mikäli asiakkaan suurimmat haasteet liittyvät sosiaalisiin suhteisiin ja kotoa poistumiseen, voi yhteistapaamisilla vapauttaa resursseja kuitenkin yksilötyöskentelyä vaarantamatta.

Toisena tarvelähtöisenä pienryhmänä toteutettiin suljetturyhmä ocd-oireileville, joille sairaus aiheutti vaikeutta ruuanvalmistukseen kohdistuvien oireittensa vuoksi. Ryhmässä käytiin läpi oirekuvaa ja pohdittiin yhdessä apukeinoja niistä selviämiseen. Jokaisella kerralla valmistettiin yhdessä suunniteltu ateria ja ruokailtiin yhdessä. Ryhmä toteutettiin yhdessä mielenterveyden- ja riippuvuuden avohoidon päivätoiminnan kanssa ja ohjaajia oli aina kaksi joista toinen Savista ja toinen Kodasta. Ryhmä kokoontui päiväkeskuksen tiloissa.

Viidentenä ryhmänä toteutettiin suljettu ohjattu vertaistuellinen Muutosvalmennus-pienryhmä valikoiduille toiminnan asiakkaille, joilla oli riittävästi kykyä itsereflektioon ja sitoutumiseen syvällisempään työskentelyyn ryhmässä. Ryhmä kokonaisuus toteutettiin kaksi kertaa. Ryhmä kertoja oli kerran viikossa kolme tuntia kerrallaan. Kokonaisuudessaan ryhmä kesti n. kolme kuukautta kulloisenkin kokonaisuuden kanssa. Ryhmän tavoitteena oli lisätä itsetuntemusta ja ymmärrystä, saada vertaistukea ja tietoa eri teemoista sekä harjoitella keinoja mm. sietää epämurkavaa oloa tai mielitekoja päihteisiin ja oppia ymmärtämään niiden taustalla vaikuttavia asioita.

Muutosvalmennusryhmän sisältö:

- Tavoitteiden asettelu
- Vertaisuus (paikalla vertaisohjaaja kertomassa omasta kuntoutumispolustaan)
- Tunnetaidot
- Päihteet ja riippuvuudet
- Kuka minä olen?
- Psykkiset sairaudet
- Kurssin puolivälissä yhdessä sovittua mukavaa tekemistä (kahvilassa käynti ja biljardi)
- Trauma ja aggressio
- Missä nyt? Mistä tulossa?
- Mitä tarvitsen? Miten toimia oman elämäni puolesta?
- Minäkuva
- Ihmissuhteet ja vuorovaikutus
- Ryhmän päätös todistusten jako kakkukahveineen

” Muutosvalmennus on antanut paljon. Tiedon ja kannustuksen saaminen. Uusien positiivisten ajatusten herääminen. Turvallinen paikka kodin ulkopuolella. Rutiinin lisääminen arkeen kuntouttavan työtoiminnan ohella.”

– Anonyymi asiakas-

”Sain työkaluja ja lisää itsevarmuutta toimia enemmän omien tarpeideni mukaan sekä vahvistusta jo aloitetuille asioille. Käynnit tukivat itsessään viikkorytmin kehittämistä. Ryhmässä keskusteluun totuttelemisen. Tuen tunne ja uusien muutosta rakentavien ajatusten herääminen. Osana porukkaa, vertaisuus. Säännöllinen ihmiskontakti.”
-Anonyymi asiakas-

MALLIN SIOITTUMINEN PALVELUTARJONTAAN

Hankkeen edetessä muodostui selkeäksi linjaksi juurruttaminen osaksi sosiaalipalveluja ja tarkennettuna osaksi sosiaalista kuntoutusta (mahd.2027-> työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki)

Jos toiminta olisi osana esimerkiksi mielenterveyden- ja riippuvuuksien palvelua, harvempi ohjautuisi tuen piiriin, koska se vaatisi jo olemassa olevaa asiakkuutta ja ongelmat ovat saattaneet päästä jo pitkälle. Muun muassa päihteiden ongelmakäyttäjillä haasteita hakeutua hoitoon tai halukkuutta varsinaiseen hoitokontaktiin ei ole, mutta sosiaalinen tuki kotiin on helpompi ottaa vastaan, jolloin motivointi hoitoonkin mahdollistuu. Eikä myöskään kaikkia voida auttaa terveydenhoidollisin keinoin. Osa on ”liian terveitä” varsinaiseen hoitoon, mutta tuen tarve on silti ilmeinen. Myös työikäiset [neuropsykiatrisista haasteista kärsivät aikuiset](#) on havaittu järjestelmän väliinputoajiksi, jotka hyötyvät arkeen jalkautuvasta tuesta. Toisaalta mikäli asiakkaalla on jo olemassa oleva hoitokontakti tai sellaista ollaan aloittamassa, kuntoutussuunnitelmaa laatiessa terveydenhuollossa, sosiaalityö ja ei hoidollinen- kuntoutus voi olla merkittävä ja oleellinen osa kuntoutusprosessia. Liikkuvalla arjen tuella ennaltaehkäistään mitä suurimmassa määrin myös asunnottomuutta, tukemalla ja ohjaamalla asumisessa ja taloudenhoidossa.

*”Olen saanut tukea monenlaisiin arjen asioihin ja tilanteisiin ja mm. nepsy-
ymmärrystä/työkaluja, uskoa omiin kykyihin ja tulevaisuuteen.”*
- Anonyymi asiakas-

Mallista erityisesti hyötyvät:

1. Päihdeongelmien kanssa kamppailevat, joilla ei ole vielä hoitomyönteisyyttä
2. Mielenterveysongelmien kanssa kamppailevat, joilla ei ole vielä hoitomyönteisyyttä
3. Monien haasteiden kanssa elävät, joilla ei ole diagnoosia ja sen vuoksi hoitosuhdetta mihinkään
4. Neuropsykiatrisista haasteista kärsivät
5. Asiakkaat, joilla on terveydenhuollon kontakti mutta tarvitsevat tukea ja käytännön ohjausta arkeensa

” Tukitoiminnat ovat hyvin tärkeitä ihmisten hyvinvoinnin kannalta. Etenkin ihmisille, jotka ovat jääneet yhteiskunnan ulkopuolelle ja tarvitsevat apua ja tukea elämänhallintaan. Osallistumisessa on matala kynnys ja muutosta voi lähteä tekemään pienin askelin oman jaksamisen mukaan”
-Anonyymi asiakas-

Tulevan kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen lakiuudistuksen myötä hankkeessa kehitettyä ja testattua toimintamallia voidaan hyödyntää suunniteltaessa työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palveluitten toteuttamista Etelä-Savon hyvinvointialueella. Tällä hetkellä vaarana on, että suuri osa kuntoutusta tarvitsevista jää avun ja aktivoiminnan ulkopuolelle koska jatkossa työtoimintaan osallistuminen ei ole velvoittavaa. Tarjolla sosiaalisena kuntoutuksena on tällä hetkellä 1–2 vrk viikossa työtoimintaa rajatuissa hyvinvointialueen työpajakohteissa. Hankkeessa on havaittu, että tähän hakeutuvat vain ne asiakkaat, jotka muutoinkin ovat suhteellisen aktiivisia toimijoita ja pärjäreivät arjessaan kohtalaisen hyvin itsenäisesti. Näin ollen sosiaalisen kuntoutuksen ulkopuolelle jäävät juuri ne henkilöt, jotka tarvitsisivat eniten kuntoutusta ja motivoitua kenties hoidon piiriin, jotta edes auttavasti mahdollisuudet siirtyä avoimille työmarkkinoille kohenisivat jonkin verran. Myöskään pelkkä ryhmätoiminta, mikä sekkin on pääasiassa nuorille, alle 30-vuotiaille suunnattua, ei palvele kaikkia. Suuri osa hyötyy tavoitteellisesta, pitkäjänteisestä ja motivoivasta yksilötyöskentelyssä omassa arjentoimintaympäristössään. Riittävän tiheät, n. kerran viikossa tapahtuvat tapaamiset sitouttavat asiakkaita omaan muutosprosessiinsa. Muussa tapauksessa tuki ja ohjaus jää lähinnä kuulumisten vaihdoksi ja akuuttien asiointien selvittämiseksi. Tällöin ei voida vielä puhua kuntouttavasta työskentelystä.

Sijointus esim. sosiaalipalveluitten päiväkeskuksen yhteyteen, jonka kanssa olisi luonnollista yhteistyössä toteuttaa ryhmätoiminta. Kun ohjaajat työskentelevät samoissa tiloissa, tulevat yksilö-, ryhmä-, ja päivätoiminnan ohjaajat tutuiksi ja näin ollen asiakkaan on helpompi sitoutua toimintaan ja ohjautua omaan arkeaan aktivoivaan päivätoimintaan, mikä puolestaan ajallaan vähentää yksilötuen tarvetta. Hankkeessa on havaittu, että pikkuhiljaa mutta aktiivisesti sitouttava toiminta edesauttaa niitten asiakkaitten toimintakykyä ohjautua kohti sosiaalisempaa ja aktiivisempaa arkea, joitten on äärimmäisen vaikea toimia vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa ja/tai isoja vaikeuksia poistua kotoaan. Toisaalta jos hankkeen mallin kaltaisen tuen yksikkö sijoitetaan päivätoiminnan yhteyteen, päivätoiminnasta ohjautuu kotiin vietävään tukeen niitä henkilöitä helpommin, jotka tarvitsevat konkreettista ohjausta ja tukea esim. kodinhoidollisissa asioissa. Tämä puolestaan voi ennaltaehkäistä puutteellisista huoneiston kunnossapitotaidoista johtuvia asunnon menetyksiä ja asunnottomuutta.

Hyvinvointialueen terveystalvelujen tuotantosuunnitelmassa mielenterveyden- ja päihdepalveluitten osalta todetaan palveluissa avainasemassa olevan ennaltaehkäisy ja matalan kynnyksen palvelut sekä päihdepalveluitten kehittäminen ja toimintamallien yhtenäistäminen. Painopiste asumispalveluissa on, että asiakas pärjää kevyemmissä palveluissa. Hankkeen toimintamallin kehittämisessä on havaittu selkeä palveluaukko niiden asiakkaitten osalta, jotka eivät tarvitse aktiivista hoitoa sairauteensa mm. pitkään sairastaneet skitsofreenikot, mutta joitten tuen tarve on ilmeinen alentuneen toimintakyvyn takia, mikä heijastuu heidän arjessansa selviytymiseen, osallisuuteen ja itsenäiseen asumiseen puutteellisten arjentaitojen myötä, kuntoutuksesta kotiutuvat jotka tarvitsevat tukea päihdeettömän arjen rakentamiseen sekä neurokirjon ihmiset joiden arkea neuroepätyypillisuus kuormittaa. Mikäli tuotantosuunnitelmassa mainittu tarve palveluasumisen vähentämiseen ja kustannustehokkuuteen halutaan toteuttaa, on hyvinvointialueitten turvattava tarvittavat tukitoimet itsenäiseen asumiseen turvallisesti ja ennaltaehkäisevästi.

Palvelut säilyvät ennallaan	Malli osaksi mielenterveyden- ja riippuvuuksien avohoitoa	Malli osaksi Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tukea	Malli osaksi sosiaalipalveluitten Kotona asumisen tukea
<p>Sosiaalinen kuntoutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1-2x/vko hva:n työpajalla • Tapaamiset toimistossa sosionomin/sosiaalit yöntekijän kanssa <p>Mielenterveyden- ja riippuvuuksien avohoito:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tapaamiset vastaanotolla noin kahden viikon välein • Kuntouttavan/jalkautuvan työryhmän hoidolliset kotikäynnit • Hoidolliset ryhmät <p>Päiväkeskus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Käynnit oman pystyvyyden/motivaation mukaan <p>Työllisyyspalvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tapaamiset vastaanotolla noin kolmen kuukauden välein 	<p>Osaksi jalkautuvaa/kuntouttavaa työtä</p> <p>Vaatii jalkautuvan/kuntouttavan työn uudelleen organisointia ja tehtäväkuvan muuttamista, laajentamista sekä lisä resurssointia</p> <p>Vaatisi mahdollisesti henkilökunnan lisäkouluttamista</p>	<p>Laki sosiaalisesta kuntoutuksesta jo 2015</p> <p>Luodaan kokonaisvaltainen, yksilölliset tarpeet huomioiva palvelutarjonta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Yksilöohjaus ✓ Kotiin ja arjen toimintaympäristöön vietävä tuki ✓ Ryhmätoiminta ✓ Työtoiminta 	<p>Kotona asumisen tuen palvelun tarkoituksena on luoda itsenäisen elämän ja arjenhallinnan sekä hyvinvoinnin edellytykset avun, tuen ja ohjauksen avulla sekä vahvistaa ja ylläpitää henkilön toimintakykyä ja itsenäisessä elämässä tarvittavia taitoja</p> <p>Mahdollista toteuttaa ostopalveluna</p>

Palvelut säilyvät ennallaan

- Palvelun ulkopuolelle jää he, jotka eivät tarvitse hoitoa tai lääkityksen seurantaan tai ei siihen vielä motivaatiota sekä työikäiset neuropsykiatrisista haasteista kärsivät, joilla ei hoitoa vaativaa liitännäissairautta
- Hyvinvointialueella ei ole palveluasumista korvaavaa tukimuotoa esimerkiksi tilanteissa, joissa pitkään sairastaneet, esim. skitsofreenikot eivät tarvitse varsinaista hoitoa, mutta alentuneen toimintakykynsä vuoksi itsenäinen asuminen on vaarantunut puutteellisten arjentaitojen myötä
- Kukkaan ei hallitse kokonaisuutta eikä kokoa ja johda verkostoa
- Asiakkaat eivät ohjaudu tarvittavien palveluitten piiriin ja jäävät avun ulottumattomiin ja ongelmat kasaantuvat, mikä näkyy myöhemmin kustannusten nousuna myös hyvinvointialueelle
- Palvelut eivät saavuta kaikkia tarvitsevia mm. pitkien etäisyyksien tai kotoa poistumisen vaikeuden vuoksi
- Vaikeuttaa ennaltaehkäisevää ja estävää työtä

- Ei olemassa riittävää arkeen vietävää tukea esimerkiksi tilanteissa, joissa henkilö kotiutuu päihdelaitoskuntoutuksesta

Malli osaksi mielenterveyden- ja riippuvuuksien avohoitoa

- Lisättävä ymmärrystä moniammatillisen verkostotyön merkityksestä ja tiivistäyhteistyötä mm. sosiaali- ja työllisyyspalveluitten kanssa
- Varmistettava toipumisorientaatioviitekehysten sisäistäminen ja toteutus
- Hoitavalla henkilöstöllä ei välttämättä sosiaalityön osaamista
- Palvelun ulkopuolelle jää he, jotka eivät tarvitse hoitoa tai lääkityksen seurantaa tai ei siihen vielä motivaatiota sekä työkäiset neuropsykiatrisista haasteista kärsivät, joilla ei hoitoa vaativaa liitännäissairautta
- Hyvinvointialueella ei ole palveluasumista korvaavaa tukimuotoa esimerkiksi tilanteissa, joissa pitkään sairastaneet, esim. skitsofreenikot eivät tarvitse varsinaista hoitoa, mutta alentuneen toimintakykynsä vuoksi itsenäinen asuminen on vaarantunut puutteellisten arjentaitojen myötä
- Kaikkia ei pystytä auttamaan terveydenhoidollisin keinoin
- Palvelu mielletään helposti koskemaan vain heitä, joilla on vaikeita psyykkisiä haasteita

Malli osaksi sosiaalipalvelujen Työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tukea

- Vaatii riittävää resurssointia sosiaalipalveluihin
- Riittävän tiheä tuki sitouttaa ja tuottaa tulosta
- Työskentely toipumisorientaatioon pohjautuvaa, tavoitteellista ja määräärikaista
- Hyvin organisoitu verkosto, ehkäisee päällekkäisyyksiä ja resurssi hukkaa tuoden taloudellisia säästöjä. Hoidollinen vastuu aina terveydenhuollon palveluilla.
- Tuen saavutettavuus myös niille, joilla ei ole hoidollista tarvetta. Kuka tahansa työkäinen voi saada tukea asioitten kriisiytymisen ennaltaehkäisemiseksi
- Ennaltaehkäisy ja toimintakyvyn ylläpito kustannustehokkaampaa kuin vaikeiden kasaantuneitten ongelmien ratkaisu
- Asiakkaalle matala kynnys palvelun maksuttomuuden ja leimaamattomuuden vuoksi
- Aluksi todennäköisesti mielenterveyden ja riippuvuuksien hoitokustannukset kasvaisivat, mikäli asiakkaita motivoitaisiin hoidon piiriin. Pitkällä tähtäimellä tämä kuitenkin toisi säästöjä hyvinvointialueille vrt. hoitamaton mielenterveys tai päihdeongelma

Malli osaksi sosiaalipalvelujen Kotona asumisen tukea

- Toisilla asiakkailla korostuisi palvelun valmentava ja toimintakykyä edistävä luonne ja toisilla riittävän hoidon ja huolenpidon turvaaminen. Vaikuttava kotona asumisen tuki on oikea-aikaista ja riittävää.
- Esimerkiksi henkilöt, joilla on mielenterveyden ongelmia, voisivat oikea-aikaisen ja omia voimavaroja vahvistavan tuen avulla mahdollisesti elää palvelujakson jälkeen myös täysin itsenäisesti ilman tukea
- Riskinä on, että palveluun ohjautuvat vai he, jotka eivät kykene lainkaan itsenäiseen asumiseen ilman tiivistä tukea
- Riskinä että iso osa asiakkuuksista karsiutuu palvelun omavastuu osuuden maksun vuoksi
- Palvelu jää helposti erilliseksi toiminnaksi irrallaan muusta kuntouttavasta toiminnasta kuten ryhmä- ja päivätoiminta

- Voidaan toteuttaa myös ostopalveluna, tosin tällöin tarpeen arvioida tarkkaan palvelun tarkoituksen mukainen sisältö ja laatu
- Kustannustehokkuutta helpompi laskea, jos verrataan palveluasumiseen

RESURSSIT

Keskeisimpiä resursseja sosiaalisessa kuntoutuksessa ovat riittävä aika ja tavoitettavuus, mikä mahdollistaa luottamuksellisen asiakassuhteen syntymisen.

Tehostettuun työskentelyyn tarvitaan pääsääntöisesti lisää henkilöstöresursseja, koska asiakasmäärät ovat kasvussa ja tuen tarvetta on paljon. Työskentelyn intensiivisyyden lisääminen tarpeisiin räätälöidyissä palvelukokonaisuuksissa auttaa puolestaan asiakkaita hyötymään seuraavista palveluista. Ohjaajaresurssin tarve lisääntyy myös silloin, jos sosiaalisen kuntoutuksen palvelua laajennetaan hyvinvointialueilla, kuntoutusjaksot pitenevät tai ryhmätoimintaa laajennetaan. Maaseutumaisissa olosuhteissa tarvitaan työntekijöitä, jotka liikkuvat päätoimisesti maakunnassa kaupungissa olevien työntekijöiden lisäksi. Käytössä olevat resurssit vaihtelevat erilaisista pelivälineistä autoon, jolla asiakkaita viedään ajanvarauksille, palveluihin tai jolla päästään esimerkiksi luontoretkille. Käytössä voi olla organisaatiotasolta toimintarahaa asiakkaille järjestettävää toimintaavarten. Lisäksi asiakkaille voidaan myöntää harkinnanvaraisesti täydentävää toimeentulotukea, toimintarahaa joukkoliikenteen liput kuntoutusjakson ajalle. Pitkien matkojen ja matkakulujen on havaittu olevan etenkin ryhmätoimintaan pääsyn este pienemmillä paikkakunnilla. Yhdeksän euron toimintarahaa ja tuki matkoihin voi olla ratkaiseva tekijä osallistumisen mahdollistamiseksi.

(Sosiaalisen kuntoutuksen toimintamalli (THL), Pekka Karjalainen, Eeva Liukko ja Heidi Muurinen)

- Mallin kehittämisen resurssit kolmivuotiselle hakekaudelle Savonlinnan toiminta-alueella oli 532 117 €
- Ohjaajia kolme
- Asiakkaita kaudella tuettiin yhteensä 98, joista pidempiä asiakkuuksia oli 78
- Asiakkaita tavattiin pääsääntöisesti kerran viikossa
- Asiakkaitten lukumäärä riippuu paljon tuen tarpeesta ja sen intensiivisyydestä sekä välimatkojen pituudesta
- Ohjaajien määrä riippuu siitä kattavaa ja intensiivistä palvelua halutaan tarjota ja kuinka laaja toiminta-alue on
- Vertailua:
 - Satakunnan hyvinvointialue 213 685 asukasta
 - Siellä Liitu-toiminnassa asiakkuuksia n.400, työntekijöitä 22, Vuonna 2022 Liitu-kustannus 230 000 €
 - Etelä-Savon hyvinvointialueella 129 914 asukasta, joista hankkeen toiminta-alueella (Savonlinna) 31 460 asukasta, asiakkuuksia vuositason n. 30
- Ehdotukset ohjaajien ammattipätevyyksistä: sosionomi, sairaanhoitaja, lähihoitaja (mielenterveys- ja päihdetyö) erityisesti silloin, kun työntekijä on em. koulutuksen lisäksi suorittanut kohderyhmälle soveltuvan mielenterveys- ja tai päihdetyön erikoisammattitutkinnon tai neuropsykiatrisen valmentajan tutkinnon. Tutkinnosta riippumatta tärkeää on työntekijöiden ymmärrys toipumisorientaatiosta ja laaja-alaisesta moniammatillisesta mielenterveys- ja päihdetyöstä
- Tarvittaessa ilta-aikainen työskentely mahdollistaa myös työssäkäyville tue

VAIKUTTAVUUS

Hankkeen aikana kartoitettiin eri hyvinvointialueiden mielenterveys- ja päihde- sekä sosiaalipalvelujen, erityisesti sosiaalisen kuntouksen ja asumisentuen osalta. Tähän kartoitukseen saatiin apua Thl:n yhdenvertaisen osallisuuden koordinaatiolta ja hankkeen mallia esiteltiin heidän pyynnöstään myös valtakunnallisen osallisuus viikon tapahtumassa teemalla: ”Luottamus rakentuu, kun ihminen saa itse määritellä hyvän arjen – mahdollisuudet pitkään palveluiden ulkopuolella olevien tukemiseksi”, sekä osallisuusfoorumissa viidelle eri hyvinvointialueelle yhtenä ratkaisuna järjestää sosiaalista kuntoutusta.

Mallia pidettiin jo kehittämissivaiheessa siinä määrin merkittävänä, että Yhdenvertaisen osallisuuden koordinaatio välitti siitä tietoa sosiaalihuoltopalvelu-uudistuksen STM:n työllistymisen edistämisen alatyöryhmälle.

Paljon hyvää taustamateriaalia ja yli kymmenen vuoden kokemukseen pohjautuvaa näyttöä saatiin erityisesti Satakunnan hyvinvointialueen LiiTu-toiminnasta. LiiTu on osa hva:n mielenterveys- ja päihdepalvelujen vastuualueen asumispalveluja, jotka sijoittuvat sosiaalipalveluitten alle. LiiTun toiminta oli lähimpänä hankkeen toimintamallia, sillä erotuksella ettei LiiTussa järjestetä ryhmämuotoista toimintaa. Myös LiiTussa ydinajatuksena on toimisorientaatioon pohjautuva työote. Ilman tätä viitekehystä tavoitteellinen kuntoutus on mahdotonta.

Satakunnassa toiminta on lähtenyt mielenterveys- ja päihdepalvelujen vastuualueen johtaja Matti Järvisen toimesta vuonna 2014. Tuolloin liikkuvassa tuessa työskenteli neljä työntekijää ja nyt 12 vuoden jälkeen toiminta on levinnyt kattamaan koko hyvinvointialueen ja siinä työskentelee 22 työntekijää. Koulutuksiltaan ohjaajat ovat sosionomeja, lähi- ja sairaanhoitajia. Asiakkaita kaikkineen Satakunnan alueella on n.400. Liikkuvan tuen avulla on tehty vaikuttavaa säästöä mm. asumispalveluissa, joita voitaneen käyttää suuntaa antavina myös Etelä-Savon alueen kustannuksia hahmoteltaessa vaikei meillä vielä vastaavia lukuja olekaan kertynyt.

LiiTun toiminnan lukuja:

Vuonna 2022 tuli 105 uutta asiakasta.

- Ilman LiiTua olisi tarjottu
- 11 tehostettua asumista
- 15 yhteisöllistä asumista
- 54 tuettua asumista
- 25 muuta avohoidon kontaktia (näistä osa sellaisia, joilla perhettä kotona, joten asumispalvelu ei aito vaihtoehto)
- Vuonna 2022 LiiTu-kustannus 230 000 euroa
- Vaihtoehtoiset kustannukset 1 670 000 € (v. 2022); 7,2-kertainen
- Vaihtoehtoiset kustannukset 2 180 000 € (v. 2024); 9,5-kertainen

Kustannussäästöjä on syntynyt, kun asiakkaita on siirtynyt yksityisistä asumispalveluista LiiTun asiakkaaksi. Ympäri vuorokautinen palveluasuminen maksaa noin 4 800e/kk/asiakas ja tuettu asuminen noin 1 400e/kk/asiakas. (Usein yksityisissä asumispalveluissa olevat asiakkaat jäävät niihin ns. roikkumaan, eikä siirtymistä kevyempiin palveluihin tapahdu. LiiTu mahdollistaa oikea-aikaisen ja intensiivisen palvelun, jonka avulla voidaan ehkäistä asumisyksikköön siirtyminen, mutta myös edesauttaa itsenäiseen asumiseen siirtymistä asumisyksiköstä.)

Ajanjaksolla 01/24–11/25 yksityisistä asumispalveluista on siirtynyt LiiTuun 22 asiakasta, joista 6 ympärivuorokautisesta ja 16 tuetusta asumisesta.

Tästähän voi halutessaan laskea:

6 x 4 800e/kk= 28 800e kuukausisäästöt ympärivuorokautisesta palveluasumisesta
16 x 1400e/kk= 22 400e kuukausisäästöt tuesta asumisesta.

Myös LiiTun yhteistyökumppanien kokemuksia palvelusta on kartoitettu kahdesti. Yhteistyökumppanit kokevat LiiTun olevan tarkoituksenmukaista toimintaa ja he kokevat yhteistyön sujuvaksi. Enemmistö yhteistyökumppaneista kokee LiiTun vähentäneen raskaampien palvelujen tarvetta.

Ja liitteenä olevassa itsearvioinnissa lukee:

- LiITU-toimintamallia kehittämällä on pystytty vaikuttamaan kahteen strategisesti ja taloudellisesti merkittävään asiakasryhmään, joita ovat asiakkaat, jotka siirtyvät raskaammista asumispalveluista kevyempiin sekä asiakkaat, joilla riskinä asumisyksikköön siirtyminen. Muutoksella mahdollistetaan tuki asiakkaan omaan toimintaympäristöön, jolloin pystytään tukemaan asiakkaan itsenäistä pärjäävyyttä ja kohentamaan asiakkaan elämänlaatua.
- Yhteistyö on lisääntynyt erityis- ja perustason toimijoiden, sekä kolmannen sektorin kanssa.
- LiITU-toimintamallissa kehittäminen on edistänyt psykiatrian sekä mielenterveys- ja päihdepalvelujen liikkuvan työn integraatiota.
- LiITun kehittämällä ollaan pystytty ehkäisemään asiakkaiden siirtymisiä raskaampiin palveluihin.
- Asiakkaat ovat kokeneet LiiTun vaikuttavana palveluna
(Mielenterveys- ja päihdepalvelujen vastuualuejohtaja Matti Järvinen, Satakunnan hyvinvointialue)

Lähteet ja tarkempaa tietoa:

[Moniammatillinen liikkuva työ mahdollisuutena sosiaali- ja terveystaloudissa Satakunnan hyvinvointialueella; Case LiITU](#)

[Miten Satakunnan alueella uudistuksen toimeenpano on lähtenyt liikkeelle, Työikäisten päihde- ja mielenterveyspalvelujen tietofoorumi 8.5.2023, Mielenterveys- ja päihdepalvelujen vastuualuejohtaja Matti Järvinen, Satakunnan hyvinvointialue](#)

[Mielenterveys- ja päihdepalvelut, Vastuualuejohtaja Matti Järvinen 17.4.2024:](#)

TOIMINNAN TALOUDELLISET HYÖDYT

[Taloudellisten hyötyjen työkalu työllisyys- ja osallisuustoimien arviointiin -opas](#)

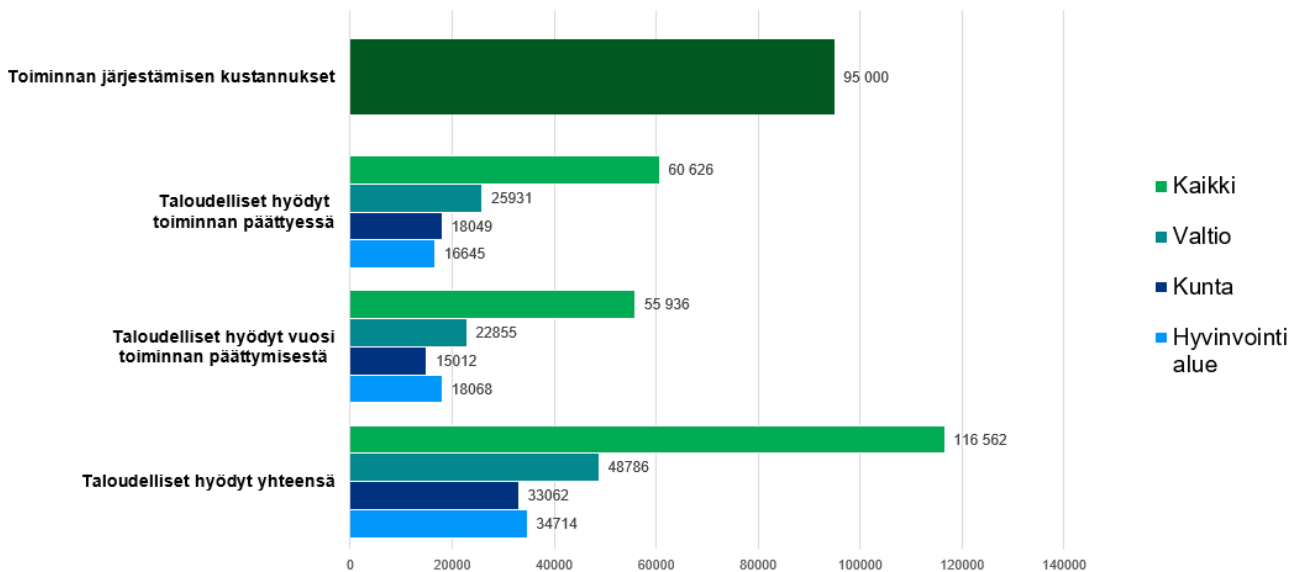
Taloudellisia hyötyjä laskettaessa on käytetty avoimesti saatavilla olevaa, THL:n taloudellisten hyötyjen työkalua työllisyys- ja osallisuustoimien arviointiin. Koska THL:n osallisuusindikaattori saatiin käyttöön vasta hankkeen loppupuolella, jäi osallistujamäärä ja seuranta-aika varsin lyhyeksi. Osallisuusindikaattoriin vastasi 28 asiakasta seitsemän kuukauden seurantajaksolla. Alla taulukossa 1 näkyvät työkaluun täytetyt toimintakohtaiset tiedot.

Työttömien tai työelämän ulkopuolella olevien lukumäärä	28
Kokoaikaisesti työllistyneiden lukumäärä	4
Osa-aikaisesti työllistyneiden lukumäärä	0
Opiskelemaan siirtyneiden lukumäärä	5
Osallisuuden kokemus vahvistunut (osallistujien lukumäärä)	20
Osallisuuden kokemus heikentynyt (osallistujien lukumäärä)	8
Osallisuusindikaattorin pistemäärä toiminnan alkaessa (ryhmätasolla)	55,00-57,49
Osallisuusindikaattorin pistemäärä toiminnan päättyessä (ryhmätasolla)	67,50-69,99
Arvio osallistujien työllistymismahdollisuuksista seuraavan vuoden aikana (toiminnan päättyessä)	2
1 = Monien kohdalla mahdollista	
2 = Vain harvojen kohdalla mahdollista	
3 = Ei mahdollista	
Arvio toiminnan vaikutuksesta muutokseen osallistujissa (tilanne toimintaan tultaessa)	2
1 = Täysin toiminnan ansiota (osallistujat eivät joko saa tai ole hakeutuneet tarpeenmukaisiin sote- ja työllisyyspalveluihin eikä heillä ole läheisverkostoa tukena)	
2 = Osittain toiminnan ansiota (osallistujat saavat joitain tarpeenmukaisia sote- ja työllisyyspalveluja tai tukea läheisverkostoltaan)	
3 = Vain vähän toiminnan ansiota (osallistujat saavat laajasti tarpeenmukaisia sote- ja työllisyyspalveluja tai tukea läheisverkostoltaan)	
Toiminnan kustannukset (€)	95000

Taulukko 1. Täytettävät toimintakohtaiset tiedot (Taloudellisten hyötyjen työkalu työllisyys- ja osallisuustoimien arviointiin (2026) Terveyden ja hyvinvoinnin laitos).

Taloudellisten hyötyjen työkalu sisältää kustannuksina yleistuen, yleisen asumistuen, toimeentulotuen, opintorahan ja opintotuen asumislisän, työvoimapalvelujen, sosiaalityön sekä päihde- ja mielenterveyspalvelujen suuntaa antavat arviot näiden kustannuksista. Lisäksi se sisältää suuntaa antavat arviot valtion ja kuntien vuosittaisista verotuloista sekä vapaaehtoistoiminnan julkistaloudellisista hyödyistä. Työkalussa taloudellisia hyötyjä

tarkastellaan toiminnan päättymishetkellä (toiminnan päättymishetkeä seuraava vuosi) ja vuosi toiminnan päättymisestä (aikajänteenä 1–2 vuotta toiminnan päättymisestä).

Kuvio 1. Toiminnan järjestämisen kustannukset suhteessa sille arvioituihin taloudellisiin hyötyihin (€) alueittain (Taloudellisten hyötyjen työkalu työllisyys- ja osallisuustoimien arviointiin (2026) Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL:ssä muokattu versio työkalun kuviosta).

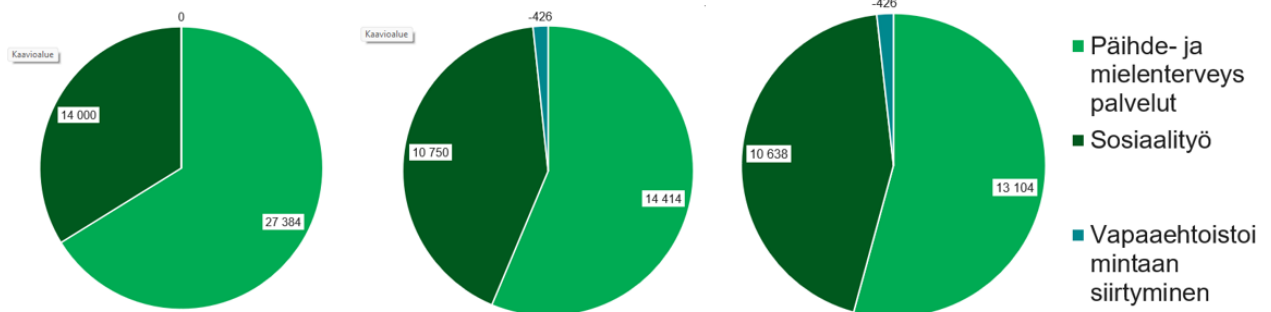
Yllä kuviossa 1 toiminnan järjestämisen kustannuksia tarkastellaan suhteessa sen aikaansaamiin taloudellisiin hyötyihin. Taloudelliset hyödyt yhteensä olivat vajaa 117 000 euroa. Toiminnan päättyessä sille arvioitu vuosittainen taloudellinen hyöty seuraava n vuoden aikana oli vajaa 61 000 euroa ja vastaava lukema vuosi toiminnan päättymisestä kahden vuoden päähän toiminnan päättymisestä oli noin 56 000 euroa.

Valtiolle kohdistuvien taloudellisten hyötyjen arvioidaan olevan yhteensä vajaa 49 000 euroa. Nämä painottuvat työllistymisten ja opiskelemaan siirtymisten myötä arvioituihin säästöihin sosiaalietuuksissa. Kunnan saama taloudellinen hyöty taas on arviolta noin 33 000 euroa. Kunnalle arvioidut säästöt juontuvat myös työllistymisistä ja liittyvät kunnan yleistuen ja toimeentulotuen osuuksiin mutta myös työvoimapalvelujen kustannusten vähenemiseen. Hyvinvointialueiden taloudelliseksi hyödyksi on arvioitu vajaa 35 000 euroa. Tämä kattaa arvion sosiaalipalvelujen sekä päihde- ja mielenterveyspalvelujen vähentyneistä kustannuksista. Näiden taustalla ovat sekä työllistymiset että osallisuuden kokemuksen vahvistumiset. Hyvin pieni osa työkalun laskemista työllistymisten julkistaloudellisista hyödyistä johtuu siitä, että työllistymisen arvioitiin olevan harvoille asiakkaista mahdollista vuosi toiminnan päättymisestä. Tälle laskettiin pieni työllistymisen realisoitumisen mahdollisuus.

Toiminnan alkaessa

Toiminnan päättyessä

Vuosi toiminnan päättymisestä

Kuvio 2. Hyvinvointialueen arvioidut kustannukset toiminnan alkaessa, päättyessä ja vuosi toiminnan päättymisestä (Taloudellisten hyötyjen työkalu työllisyys- ja osallisuustoimien arviointiin (2026) Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, THL:ssä muokattu versio työkalun kuvioista).

Yllä kuviossa 2 on avattu tarkemmin hyvinvointialueelle kohdistuvia arvioituja kustannuksia. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen arvioidut kustannukset olivat toiminnan alkaessa 27 384 euroa, toiminnan päättyessä 14 414 euroa ja vuosi toiminnan päättymisestä 13 104 euroa. Arvioitu säästö kokonaisuudessaan näissä palveluissa oli 27 250 euroa (ks. taulukko 2). Sosiaalityölle arvioidut kustannukset olivat toiminnan alkaessa 14 000 euroa, toiminnan päättyessä 10 750 euroa ja vuosi toiminnan päättymisestä 13 104 euroa. Arvioitu säästö sosiaalityön palveluissa oli näin ollen 6613 euroa (ks. taulukko 2). Vapaaehtoistyön julkistaloudellisen hyödyn hyvinvointialueelle arvioitiin olevan 851 euroa.

Taulukko 2. Kokoava taulukko arvioiduista kustannuksista, verotuloista ja muista hyödyistä (Taloudellisten hyötyjen työkalu työllisyys- ja osallisuustoimien arviointiin (2026) Terveyden ja hyvinvoinnin laitos).

Kokoava taulukko arvioiduista kustannuksista, verotuloista ja muista hyödyistä (€)							
Kustannus, verotulo tai muu hyöty	Alkaessa	Toiminnan päättyessä	Vuosi toiminnan päätymisestä	Erotus aloitus- ja päättymistilanteen välillä	Erotus aloitustilanteen ja vuosi toiminnan päättymisestä välillä	Erotus yhteensä	
Valtion rahoittama yleistuki	134 400	112704	115 977	-21 696	-18 423	-40 119	
Kunnan rahoittama yleistuki	59 136	46784	48 966	-12 352	-10 170	-22 522	
Yleinen asumistuki	83 720	70205	72 250	-13 515	-11 470	-24 985	
Valtion rahoittama perustoimeentulotuki	7 000	6340	6 250	-660	-750	-1 410	
Kunnan rahoittama perustoimeentulotuki	7 000	6340	6 250	-660	-750	-1 410	
Opintoraha ja opintotuen asumislisä	0	6956	6 956	6 956	6 956	13 913	
Työvoimapalvelut	8 820	7040	7 246	-1 780	-1 574	-3 354	
Sosiaalityö	14 000	10750	10 638	-3 250	-3 363	-6 613	
Päihde- ja mielenterveyspalvelut	27 384	14414	13 104	-12 970	-14 280	-27 250	
Maksettu kunnallisvero	11 200	14032	13 293	-2 832	-2 093	-4 925	
Maksettu valtion tulovero	18 480	15497	17 648	2 983	832	3 815	
Vapaaehtoistoimintaan siirtyminen	0	851	851	-851	-851	-1 703	
yhteensä	311 780	251154	255 844	-60 626	-55 936	-116 562	

Kuten aiemmin todettiin, työkalun tuottamat laskelmat koskevat noin kolmannesta hankkeen osallistujista. Mikäli tulokset kerrotaan todellisen asiakasmäärän mukaan, suuntaa antava säästö päihde- ja mielenterveyspalveluissa olisi 81 750 euroa (3 * 27 250 euroa) ja sosiaalityössä 19 839 euroa (3 * 6613 euroa). Näitä laskelmia tulee kuitenkin tulkita siitä näkökulmasta, että tietoa osallisuuden kokemuksen muutoksesta koko asiakaskunnassa ei ole.

On myös huomioitava, että taloudellisten hyötyjen työkalu ei sisällä kaikkia toiminnalle arvioituja taloudellisia hyötyjä. Esimerkiksi palveluasumisen, päivystyskäyntien ja terveydenhuoltopalvelujen turhien käyntien vähenemisestä sekä asunnottomuuden ja häätöjen vähenemisestä koituvia säästöjä (ks. yhteenveto) ei ole sisällytetty työkaluun. Taloudelliset hyödyt hyvinvointialueelle ja kunnille ovatkin oletettavasti työkalun laskelmia suuremmat.

(Toiminnan taloudellisten hyötyjen laskelmien tulkinnat: Lotta Virrankari, erikoissuunnittelija, Yhdenvertaisen osallisuuden koordinaatio, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL))

TULOKSET

Asiakkuudet hankkeessa kolmen vuoden aikana

Ikä

Miehiä 41, naisia 38

Asiakkaita per. työntekijä 20–30

20–29 v.	20
30–39 v.	21
40–49 v.	12
50–59 v.	13
60–65 v.	13

Asiakkuuden kesto

1-3kk	10
3-6kk	8
7kk- 11 v	11
1 v- 2 v	14
2–3 v	8

Diagnoosit

Mielenterveydelliset	41
Päihde	22
Neuropsykiatriset	9
Muu	7

Mistä tullut

Sosiaalipalvelut	27
Itse- tai omaisen yhteydenotto	15
Mielenterveyden- ja riippuvuuksien avohoito	10
Työllisyyspalvelut- tai hanke	5
Nuorisopsykiatria	4
Oppilaitos	4
Pirtti-toiminta	4
Päiväkeskus Muikku/Savikka	3
Perhepalvelut	2
Laitoskuntoutus tai palveluasuminen	2
Mielenterveyden- ja riippuvuuksien osasto	1
Savonlinnan vuokratalot	1

Tulo/tuet

Työmarkkinatuki	31
Työkyvyttömyys eläke	19
Kuntoutustuki	6
Sairauspäiväraha	6
Opintotuki	6
Toimeentulotuki	3
Palkka	3
Muu	3
Ansiosidonnainen päiväraha	2

*Toimeentulotuelta työmarkkinatuella tms.
hankkeen aikana 11

Miksi asiakkuus päätynyt

Ei enää tuen tarvetta	23
Tuen tarve jatkuu	22
Itse päättänyt/ei sitoudu	18
Muutto toiselle paikkakunnalle	6
Kuntoutukseen/tuetumpaan	5
Muuhun palveluun	4
Kuollut	1

Työ/opiskelu/työtoiminta

Palkkatyö	2	*4 aloitti hankkeen aikana
Työkokeilu	1	
Kuntouttavatyö	6	*13 aloitti hankkeen aikana
Sosiaalisen kuntoutuksen työtoiminta		*2 aloitti hankkeen aikana
Opiskelu	9	*1 aloitti ja valmistui *4 aloitti hankkeen aikana

THL:n Osallisuusindikaattorin tulokset hankkeessa

Osallisuuden kokemusta on mitattu THL:n kehittämällä osallisuusindikaattorilla (Experiences of Social Inclusion Scale, ESIS). Osallisuusindikaattori muodostuu kymmenestä väittämästä, jotka kartoittavat vastaajan kuulumisuuden tunteita, tekemisten merkityksellisyyttä sekä toimintamahdollisuuksia ja hallittavuutta. Vaikka väittämät ovatkin teoreettisesti jaettavissa näille ulottuvuuksille, tieteellinen validointi osoittaa kaikkien väittämien kuuluvan yhteen faktoriin eli vaikuttavaan tekijään, osallisuuden kokemukseen. Väittämien vastaukset sijoittuvat jatkumolle, jonka toinen ääripää edustaa osattomuuden kokemusta ja toinen osallisuuden kokemusta.

Väittämien taustalla on kokonaisvaltainen käsitys osallisuudesta kuulumisena ja kuulluksi tulemisena: Osallinen ihminen voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun ja yhteisiin asioihin. Osallinen ihminen pääsee osalliseksi yhteisestä hyvästä: hän voi sekä tuottaa yhteistä hyvää että pääsee nauttimaan siitä. Vaikutusmahdollisuuksien ja resurssien ohella oleellista on, että uskoo mahdollisuuksien olemassaoloon.

Osallisuusindikaattorin pääkysymys on: ”Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? Merkitse jokaisen väittämän kohdalla se vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten omaa kokemustasi”.

Osallisuusindikaattorin kymmenen väittämää ovat:

1. Tunnen, että päivittäiset tekemiseni ovat merkityksellisiä
2. Saan myönteistä palautetta tekemisistäni
3. Kuulun itselleni tärkeään ryhmään tai yhteisöön
4. Olen tarpeellinen muille ihmisille
5. Pystyn vaikuttamaan oman elämäni kulkuun
6. Tunnen, että elämälläni on tarkoitus
7. Pystyn tavoittelemaan minulle tärkeitä asioita
8. Saan itse apua silloin, kun sitä todella tarvitsen
9. Koen, että minuun luotetaan
10. Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin.

Vastausvaihtoehtoina esitetään 1) täysin eri mieltä, 2) jokseenkin eri mieltä, 3) ei samaa eikä eri mieltä, 4) jokseenkin samaa mieltä, 5) täysin samaa mieltä. Kuhunkin kysymykseen vastataan asteikolla 1–5.

([Osallisuuden edistäjän opas](#), s. 41)

Seurantaan osallistui noin kolmasosa hankkeen kaikista asiakkuuksista ja seurantajakso oli verrattain lyhyt, noin seitsemän kuukautta. Todellinen hyöty toiminnan osallisuuden vaikutuksista on näin ollen todennäköisesti paljon laajempi, jos työkalu olisi ollut käytössä kaikkien asiakkuuksien aikana.

Osallisuusindikaattori teetettiin ensin syksyllä 2025 tuolloin asiakkuudessa olevien asiakkaitten osalta ja seurantakysely keväällä 2026 heidän osaltansa, jotka vielä tuolloin olivat asiakkuudessa. Kysely toteutettiin anonyminä verkkopohjaisena kyselynä. 20 vastaajista osallisuuden kokemus oli parantunut, kun taas kahdeksalla se oli laskenut. Numeraalinen yhteenlaskettu keskiarvo osallisuusindikaattorin pisteytyksen mukaan ensimmäisessä kyselyssä sijoittui välille 55,00–57,49. Tulos kertoo siitä, että toimintaan

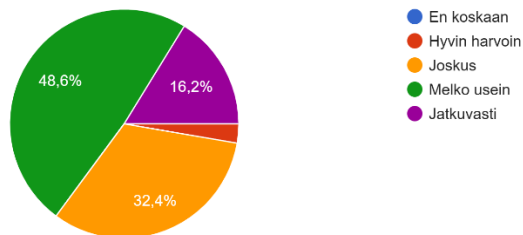
tavoitettiin heikkoa osallisuutta kokevia ihmisiä. Seurantakyselyn keskiarvo oli välillä 67,50–69,99.

Osallisuusindikaattorin lisäksi osallistujille tehdyssä Osallisuuskyselyssä selvitettiin kokemusta terveydestä ja hyvinvoinnista. Suurin muutos oli tapahtunut yksinäisyyden kokemuksen vähenemisenä.

2025

Tunnetko itsesi yksinäiseksi:

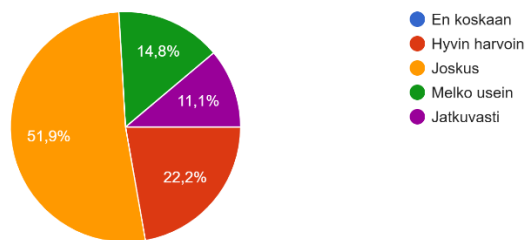
37 vastausta

2026

Tunnetko itsesi yksinäiseksi:

27 vastausta

PIENET ONNISTUMISTARINAT

Pienet onnistumistarinat on laadullinen arviointityökalu, joka on tarkoitettu osallisuutta edistävän toiminnan arviointiin. Arviointityökalun avulla voidaan selvittää vaikutusmekanismeja eli sitä, miten toiminta on onnistunut edistämään osallistujien osallisuuden kokemusta. Sitä voidaan käyttää myös kuvaamaan, mitä osallisuuden kokemuksen vahvistuminen osallistujille merkitsee. Kertyvä tieto on ensiarvoisen tärkeää, kun halutaan tietää, millaiset toimet ovat vaikuttavia. (THL)

1. ”Työllisyyspalveluista kysyivät oonko yksinäinen, tarviinko apua asian suhteen... olin miettinyt mistä saisi sellaista apua, joka hoitaa juoksevia asioita, en kyennyt yksin mihinkään. Yllätyin että sain apua niin nopeasti. Jo se, että saa kela ym. asiat hoidettua on ollut hirveen iso apu, että saa rahaa. Kun mieli on täynnä kauheita asioita, jää arjen juoksevat asiat toissijaiseksi, ei pysty, ne kasaantuu ja menee kaikki. On tullut vahvuutta, kun on monipuolisesti käyty keinoja läpi ahdistukseen ja arkeen. Oon oppinut uskomaan niiden hyötyyn. Arkirutiinit... oonhan mie sen tiennyt, mutta on auttanut, kun joku tuuppii ja muistuttaa kun ei ite oo ajatellut, on ollut sellasta haahuilua. Jaksaa taas pitää huolta kodista ja tavata ystäviä. Se on kyllä ihme! Kun sie oot sanonut ”omien voimien mukaan”, niin sit mie oon ajatellut, että ei pidä olla niin ankara itelle. Nyt on ihana, kun joku voi vaan tulla ekstemporee tänne, kun on siistiä. Sehän oli pakko ruveta toimimaan, kun sie olit tulossa! Siinä kohti olin niin helpottunut, kun tiesin että saan apua, niin jaksoi aloittaa. Oon oppinut myös, ettei tarvitse tehdä satalasissa. Oon oppinut säätelemään omaa vireystilaa mikä on ADHD:nkin takia tosi tärkeitä. Oon oppinut pilkkomaan tekemistä pieniin palasiin. Ollut ihan yllätys, että himputti-saako asiat tosiaan hoidettuakin! Onhan tästä ollut ihan hirmunen apu ihan joka asiassa! Ei tuu kyllä mittään mieleen mitä ois voinu tehdä toisin. Oon ollu tosi tyytyväinen, kun on tavattu joka viikko ja ollut joustavaa, mennyt hirveen mutkattomasti. Miulle pittää sanoa että nyt ei pelitä tää, että joku asia pitää hoitaa! Mie aattelin kun eka kerran olit tulossa, että työ tutkitte joka paikan, että pitää komerojenkin oltava kunnossa. Se on ollut hirveen hyvä, että minuun on aikuismaisesti suhtauduttu. Ymmärtää sen, että asiat vie voimia, ei piä liian isoja tavoitteita itelle asettaa. Oppinut sen, että ei ole kaikkea pakko tehdä kerralla, vaatimus itseä kohtaan vähentynyt. Se mikä on ollut hirveen hyvä, että oppinut rauhoittamaan itseä hötkyämisen suhteen, ettei sotkeennu asiat. Nyt kun mie oon tottunut, että sie käyt täällä, on kiva laittaa, kattaa kahvit jne. Oon oppinu ottamaan rauhallisesti, ei oo mikkään hätä! Oon hirveen tyytyväinen siihen, että kiinnitän nykyään huomiota esimerkiksi kiukun hallintaan ja hermoiluun. Hermostuminen vähentynyt tosi paljon! Yhteys itteeni palautunu. Osaan pitää omat rajani paremmin. Se oli hyvä, kun sie joskus sanoit ”saat sie olla yksin” se oli miulle ihan, että wau, joku sanoo miulle että mie saan! Että miulla on oikeus päättää ite! Että muut ei päätä vaan mie ite. oikeudet ja velvollisuudet kirkastunut.”
2. ”Olin häätöuhan alla huonon siivoustilkanteen takia, kun en jaksanut siivota, mielialakaan ollut silloin kaikkein paras. Sitäkin korjatessa meni aikaa. Miun mieliala on tosi paljon parempi, siinä kävi joku ihme nappi, ettei oo enää hirvee olo ja pelot on myös hävinnyt. Ryhmien myötä on tullut lähettyä enemmän ja tullut sisältöä tekemiseen. Kierrätysgalleriaryhmäkin innostaa arjessa. On helpompi mennä ihmisten pariin. Ennen en yksinään uskaltanut lähteä mihin, nykyään melkein mielummin meen yksin, että saan tehdä omalla tavallani. Ei miulle oo kukkaan sanonu että pittää tehdä tuo ja tuo, on sovittu yhdessä. Joka viikkonen siivoaminen on tullu tavaksi. Ja ryhmissä käynti. Oon oppinut paljon uutta! Esimerkiksi opin paljon enemmän

omasta sairaudesta! Nyt kun tiedän paremmin mitä se tarkoittaa, osaan paremmin keksittyä siihen. Kun asiaa paljon käsitelty, oon oppinut ymmärtämään mistä mikäkin käytös johtuu, ymmärrän etten voi syyttää muita omasta pahasta olostani. Itseluottamus on lisääntynyt, on paljon paremmin. Näkyy siinä, että välit läheisiin on paljon paremmat. En oo niin suurena rasitteena toisille. Ei oo enää koko ajan niin vihainen olo ja toiset ei kärsi siitä. Itseluottamus parantunut ja kun pelotkin hävis. Voisin pitää vaikka puheen isommalle yleisölle ilman että pelottaa! Tulevaisuus näyttää positiivisena. Mennään kuukausi kerrallaan mutta kuitenkin! Aktiivisuus on lisääntynyt, en oo koko ajan kotona. Oon saanut palautetta. Tulee mieleen ryhmä, jossa käytiin kuntoutumisen vaiheita ja harjoituksen avulla huomasin, että oonkin jo paljon pitemmällä kuin luulin. Suositteisin syrjäytyneille, tällaisille joka tarvii ensin kotiin avun ja siitä sitten pikkuhiljaa ulos. Kun suurin osa on semmosia että sinne pitää mennä ennen, kun sen avun saa.”

3. ”Herkistyn...ensin mie kuulin tästä hankkeesta ja ajattelin että se vois olla miulle semmonen sopiva, mitä mie tarviin. Ja on kyllä ollut tosi tarpeellinen apu miulle. Otin yhteyttä heti seuraavana päivänä. Oli aika huono elämäntilanne. En saanu asioita hoijettua, en yksinään pystynyt, en osannu., kelan asiat, laskuasiat. Ja niihin oon saanu todellista apua, mitä oon tarvinnu. Myös se, että keskusteluapuakin on ollu. Olin ollu pitkään tekemättä mitään, kotona. Aivan ihana on ollut olla mukana ja tosi tarpeellinen. Tosi tarpeellinen ja turvattu olo, on ihminen ollu, joka on auttanut. Ja muutenkin välillä on käyty ihan kävelemässä. Ja sit kun tietää että jos on huolia ja murheita, että on ihminen kelle puhua. Huonoja asioitahan ei oo ollu yhtään! Oikeesti ei oo ollu yhtään mittään huonoo. Päinvastoin just se, että oon saanu elämää raiteilleen ja asioita hoijettua ja tullu siihen tietynlaista piristymistäkin sitten mukana. Neuvoa tiettyihin asioihin, jos on tarvinnu jottain kyssyy. Ei oo tarvinnu ressaata, ressaaminen on jäänyt vähemmälle, kun tietää että on apu tulossa ja jos tietää että jonkin ajan päästä tarvii apua, tietää, että apu tulossa. On semmonenkin varmuus, että jotain asioita on pystynyt itekkin ja on oppinu hoitamaan, jotain pienempiä asioita. On tullu varmuutta, jonkin verran varmuutta itteen. Esimerkiks ryhmäjutuissa on otettu huomioon mitä mie haluisin tehdä, on otettu toiveita vastaan ja tehtykin. Se on ollu tosi tärkeä se lähestymiskielto homma. Se oli iso rullanssi ja se kannatti tehdä. Ihellä on turvallinen olo siitä, että tehtiin se. Oon oppinu niin kun sie aina sanot, että mie ressaan että ei oo asiat niin pahasti kun nyt näyttää, ettei oo kukkaan kuollu, ei oo mikään nii huonosti, että kyllä ne asiat selvi siitä! Sie oot aika paljon minnuu yrittänyt tsempannu että ei mikään oo niin paha, vaikka se siltä näyttää, kyllä kaikki aina jollain tavalla selvi. se kansa vielä, että kun tuntuu että joku ahistaa niin paljon että kun vaikka töihinkin, kun kävelen nii välillä ahistaa ettei saa henkeekään, niin sit mie muista, kun sie sanoit, että hengitä! Mie oon monta kertaa tehny niin kun välillä on niin paha, että tuntuu että tukehtuu Ja sit mie hiljennän ja hengittelen. Tätä mie siis tien, oon tehny montaki kertaa, se auttaa. Kun töihin päin mennessä ressaat. Muista muista hengittää, ihan rauhassa hengitä, ei oo mittään hättää. Kyllä mie uskon, että pikkusen on itseluottamus lissääntynyt. Aika huono aina ollu, vaikee ollu nostaa. Jonkin verran on kyllä nousu. Suunnilleen sillon alussa tuntu siltä, kun oli työttömänä, ettei oikein uskalla mennä tuosta ovesta ulos vaan olla vaan kotona. Yleensä pikkuhiljaa tullu tuollanen uskallus, tullut rohkeuttakin mukkaan. Vaikka arempi ihmene ollu mutta nykyisin uskaltaa enempi jutella ihmistenkin kanssa ja tutustunut uusiin ihmisiin ja saanu kavereitakin. Ei ennee arista puhuu niin paljon. Saatan ihan ihekin alottaa. En halluu sannaan enää mennä mitä oli enne. Mahollisemman paljon pittää yrittää uskaltaa liikkuu ja mennä. Toivon että sais tehdä töitä, en tiiä mitä mutta jonkulaista. Ois elämässä tietynlainen

rytmi. Oon saanu palautetta, että oon piristynyt. Jatkakeehan työ tätä sammaa elkkää lopettako! Voi ja varmasti suosittelin monellekin ihmiselle. Just semmosessa tilanteessa, jossa miekin olin. En likkunu enkä osannu hoitaa asioita enkä ollu yhtään pirtee ja olin masentunut. Ja tietenkkin monille muillekin ihmisille, vaikka ei niin isoja ongelmia oliskaan kun miulla. Miusta on erittäin hyvä se käytäntö, että tultiin tänne kottiin että täällä saa olla oma ihtensä. Vapaampi tunne, saa itkeä, kun itkettää ja nauraa kun naurattaa! Turvallinen paikka. Kun en hirveesti tykkää liikkua toimistoissa ja tuolla. Täällä on turvalline olo. Miusta on hyvä tää että tullaan kottiin. Puhuminenkin on paljon helpompaa täällä.”

4. ” Hankkeeseen osallistumisen kautta sain tietoutta koulutuksista yms. sekä hanke auttoi minua löytämään henkilökohtaiset tavoitteeni elämään. On tullut lähdettyä kotoa ulos, koska yksin en olisi sieltä lähtenyt. Sain tarvittaessa tarpeellista ajankohtaista tietoa koulutuksista, koulutuksen rahoittamisesta ja saanut tukea viranomaisten kanssa toimimisessa. Olen päässyt kodista ulospäin. Sain toteutettua unelmani matkan. Mieliala on hiukan kohentunut. Olen aloittanut opinnot ja toivon pääseväni nopeasti myös työelämään. Aloitimme työskentelemään niin, että opettelimme ulos lähtemistä ja tapaamiset hoidettiin kävelylenkillä tai puistossa keskustellen, sekä kahvilassa käyntiä harjoiteltiin. Minulla oli ennen kotahanketta polvessa vaivaa, mutta hankkeen aikana aloin kuntoilemaan ja laihduttamaan, jonka seurauksena polveni on tällä hetkellä kunnossa. Mieli on kohentunut matkan aikana. Nykyään minulla on rytmit. Aikaisemmin en malttanut käydä nukkumaan, jonka seurauksena unirytmieni menivät pääläelleen. Olen voinut vaikuttaa kaikkeen toimintaan, joka on minuun vaikuttanut. Olen saanut valita, että mitä tehdään eli käydäänkö kahvilla vai tarvitko käydä kaupassa. Jokaisessa toiminnallisessa asiassa olen saanut päättää ja vaikuttaa. Olen oppinut kärsivällisyyttä, sekä antamaan muille tilaa. Sain ohjaajaltani matkalleni neuvon, jota sain käyttää lentokentän ruuhkassa. Neuvo on jäänyt mieleeni, jota voin myös käyttää arjessani. Olen aloittanut koulun, jonka vuoksi joudun lähtemään arkisin ulos kodista. Alussa kodista lähteminen ahdisti, mutta nykyään ei lähtemisessä ole enää ongelmaa. Nykyään minulla on rohkeutta tehdä muutoksia elämään. Unelmani ja tulevaisuuden suunnitelmani vahvistuivat hankkeen aikana. Keskusteltuani ohjaajani kanssa unelmieni matkasta, ja hän rohkaisi minua kurottamaan unelmaani ja tästä lähden toteuttamaan matkasuunnitelmaani. Tulevaisuuden haaveenani oli myös kouluttautua ja päästä työelämään. Tätä haavetta aloimme ohjaajani kanssa työstämään ja nyt olen koulutuksessa mukana. Mieltäni askarruttavissa tilanteissa olen saanut tarvittavaa tietoa asiasta. Olen saanut palautetta, että olen toiminnallani toiminut esimerkillisesti. Palaute on ollut hyödyllistä ja positiivista. Omalta ohjaajaltani olen saanut palautetta. Tapaamisilla olen saanut palautetta ja jos olen voinut vaikuttaa johonkin asiaan niin olen saanut siihen ohjeet, että mitä tehdään tai mitä päätöstä odotetaan.”
5. ”Alkuun osallistuminen tuntui hämmentävältä, kun kaikki oli uutta. Mieristä ohjattiin minut Kotatoimintaan, koska en osannut tehdä kelan hakemuksia yksin. Työskentely ohjasi minut takaisin yhteiskuntaan kiinni. Osallistumisella oli tärkeä merkitys, koska sain suoraa palautetta tilanteestani ja minua ohjattiin niiden tilanteiden läpi. Koin että ohjaaja oli mukana kaikessa. Sain myös positiivista ja negatiivista palautetta tekemisistäni eli suoraa puhetta, joka meni järkeen asti. Palautteen saatuani minun piti kohdata asioiden todellisuus ja sen jälkeen aloitettu työskentelemään asioiden korjaamiseksi. Hyviä puolia ovat olleet se, kun ohjaaja on ollut mukana lasten valvojalta, työllisyyspalveluissa. Sain tarvittaessa ruoka-apua. Sain yhteyden sosiaalitoimeen, sekä apua kela asioissa. Negatiivisia asioita en kokenut

toiminnassa. Toiminnan avulla pääsin elämänsyrjään takaisin kiinni. Vaikutuksina on ollut se, että päivittäinen jaksaminen ja aikataulutus elämässä, niin että on oppinut rytmittämään päivät ja viikot. Olen saanut välit kuntoon lapsien äitien kanssa. Olen aloittanut kuntosaliharrastuksen ja lenkkeilen päivittäin, sekä käyn uimassa ja syön säännöllisesti. Pysin laskemaan talouden niin, että raha riittää koko kuukaudeksi. Päihteiden käyttö on loppunut. Kävin lasten kanssa luistelemassa ja käytin tytärtä hammaslääkärissä, niin tuli tunne, että vau, tämä on kuin ennen vanhaan, mutta ilman päihteitä! Olisin saanut mahdollisuuden osallistua myös miestenryhmään. Jälkiviisaana olisin voinut kehittää muiden asiakkaiden kanssa esimerkiksi lenkkiporukkaa. Koin, että minulla olisi ollut mahdollisuus vaikuttaa toimintoihin. Olen oppinut näkemään, että kuinka huonosti ihmisillä voi Suomessa mennä tarvittaessa. Olen oppinut näkemään sen, että yhteiskunnassamme on verkostoja, joiden avulla päästään takaisin yhteiskuntaan kiinni. Minulle tärkein on ollut ViaDian tuki Savonlinnassa Kotahankkeen ohella. On julmaa nähdä miten ihmiset voi huonosti. Kuitenkin annetaan Savonlinnassa mahdollisuus yhteisöllisyyteen niin ettei kukaan jää yksin. Sanoisin kuitenkin niin, ettei Savonlinnassa kukaan kuole nälkään, jos vaan on valmis liikkumaan ja lähtemään ovesta ulos. Itseluottamukseni ei vielä ole sillä tasolla, jolla se on ollut koko elämäni. Se johtuu siitä, etten pysty saamaan työpaikkaa. Rahan puute tuo turvattomuuden ja epävarmuuden tunteen. Edelleen tulevaisuuteni suunnitelmistani ovat joukkueiden valmennus ja päivittäinen urheilu lasten- ja nuorten kanssa. Olen saanut erittäin paljon uusia ystäviä, joita tapaan esimerkiksi seurakunnalla, vertaistukiryhmissä. Kuntosalilla tapaan uusia tuttavuuksia, joiden kanssa voi vaihtaa kuulumisia. Näkemykseni on huomioitu niin, että on käyty läpi kasvatusten, sekä tosiasiat on lyöty pöytään ja ne ”perattu” yhdessä. Näkemykseni on otettu huomioon esimerkiksi työhaussa. Työhön hakemistani ja työllistymistäni on mietitty yhdessä ja omaa mielipidettäni on kuunneltu. Olen saanut ohjaajaltani joka kerta realistista palautetta, jopa niin että minäkin sen ymmärrän. Negatiivisetkin palautteet esitetään niin minulle, että osaan ne kääntää itselleni kehittämistarpeeksi. Palautetta olen saanut esimerkiksi retkahduksien jälkeen. Positiivista palautetta olen saanut liikkumisesta, srk toiminnassa mukana olemisesta ja vertaistukiryhmistä, sekä elämän hallinnan takaisin saamisesta.”

6. ”Kyllä on paljo tapahtunu muutoksia elämässä. No päällimmäisenä muutoksena on et mie oon saanu aikaseks poistuu kodin ulkopuolelle ja erilaisia aktiviteetteja tullu elämään. Mie oon saanu enemmän sisältöä elämään. Kyl mie oon kokenu oman rohkeuden vahvistuneen, oikeestaan aika paljoki siihe lähtö tilanteeseen. Tuo kodin ulkopuolinen maailma on tuntunu aikasemmi pelottavalta ja vieraalta. Tällä on ollu vaikutusta arkipäiväisiin askareisiiki, että sillo lähtö tilanteessa äiti hoiti kaikki nää kotiaskareet, siivoili ja miun puolesta melkeinpä aina kävi kaupassa. Tuntuu et oon paljo itsenäisempi, ku aikasemmi. Kyllä se on niinku positiivista, että pystyy tekemään asioita ja pärjää iteksee. Se on ollu niin tärkeetä keskustella kaikista asioista ja tehdä tavoitteita. Ei sitä yksinään saanu muutosta aikaseks. Hyvin oot onnistunu siinä rohkamisessa ja kannustamisessa. Ja motivoimaan tehdä sitä muutosta. Ja kokeilemaan uusia asioita. Kyllä mie oon voinu vaikuttaa asioihin siten kute haluaa ja tarvihtee. Kyllä sitä on muutosta itseluottamukseenkin tullu että kykenee tekemään asioita. Vielä sitä on paljo epävarmuutta sosiaalisessa kanssakäymisessä mutta muuten siihen on ihan paljon tullu muutosta. Tulevaisuutta ei oo oikein pystyny pitemmälle suunnittelemaa, tällä hetkellä se on, että käyn tuolla kuntouttavassa työtoiminnassa. Se toine asiakas kenen kanssa oon käyny biljardia pelaamassa, nii on löytyny yhteistä tekemistä, josta molemmat tykkää. Miulla on aina

ollu sosiaalisissa suhteissa helpompaa olla, jos yhdessä tekee asioita. Ei semmone pelkkä keskustelu”

7. ”Mie tulín tähän Kota asiakkuuteen silleen, että siellä ammatinvalinta psykologin odottelutilassa spottailin ja kattelin ja yllätyksenä tuli et, kun nii harvoin on jotain tarjolla minun ikäryhmälle ja näihin minun tarpeisiin. Ja se miten laaja-alaisesti monenlaisiin asioihin ja arkisiin asioihin tää on suunnattu ja sitten se menikin tälle puolelle, että tää vois olla tähän elämäntilanteeseen tosi sopiva. Itelle tää on merkannu tosi paljon. Oon saanu apua näissä tällasissa jutuissa, joita on ollu aika vaikeeta vain ite tehdä. Vaikka niinku resursseja voi löytää tiettyihin asioihin, mut se, et miten sen nyt sit kääntääkää tähä omaan tilanteeseen ja miten se nyt sitte oikeesti meneekään. Et on saanu tukea, kun on muuttanut kotonta, saanu tukea ideointiin ja miten erilaisia asioita hoidetaan. On merkannu tosi paljon ja helpottanut tätä prosessia (kotoa pois muuttaminen) ja tehnyt siitä pikkasen järkevemmän. Se on se, ku ite kaikesta saa etukäteen sellaisia outhoja ideoita, että miten hommat tulee toimimaan ja just sellasella negatiivisella tavalla ku on tämmönen pessimisti että kannattaako nyt tehdä et kannattaako miun lähtee, kun kuitenkin siinä käy huonosti. Se on aina, että kun löytyy tällasii ulkoisia voimia, apupilareita, joihin voi tukeutua nii se auttaa paljon. Se auttaa just kaikkeen lähtemiseen, että itteeni kuvaillen, oon tämmönen potkustartti mies, että tarttee käynnistäjän, mutta sitku, ni sit mennään ja putkutetaan etiäpäin. Näihin arkisiin asioihin mihin ei mistään muualta saanut järkevästi tukea, niin tästä sai tukea ja se autto siin startin tekemisessä. Hyviä asioita on et tässä on saanu omalla tahdilla noita aikatauluja tehdä. Silloinkin kun asuin tuolla kauempana, kotona, ja bussit vähän miten oli ja autookaan ei aina saanu lainaan ja omat uniryhmit, miten nekin, että paljon löytynyt omaa vapautta tässä. Omien vähä oikukkaiden seikkojen puolesta just vapaus on ollut ihan parhaita puolia. Just kun tää on niin taipusa, ei ole tyyliin ”tämän kerran oppitunti on...” vaan käsitellään sitä mikä, milloinkin oleellista ja mielessä ja yritetään purkaa niitä lukkoja pois. Toisaalta taipuisuudesta mikä tulee negatiivisesti mieleen se, että jos on joku ihan tietty osa-alue, josta haluaisi syvästi tietoa, sellaista asiantuntijuutta ja täyden tiedon pakettia, ni sitä ei ehkä silleen voinut saada, mutta toki ei voi tietää kaikesta kaikkea. Mutta tää on ollu tosi riittävää mitä täs on ollut. Yleisesti sanoen on niinku löytynyt henkilö, jolle on voinut puhua arjen asioista ja kysyä. Se on lievittänyt painetta asioista, ei stressaa sit turhaan, ihan sellaisissa mitättömissäkin asioissa, ettei stressaa turhaan ja on voinut saaha järkevänkin vastauksen. Yleisestikin elämäntavat on paremmat, ku aikasemmin, ku tässä ollut tämä muuttaminen ja uus ympäristö. Tässä on niinku sivutuotteena elämäntavat parantuneet, et on ollu vaik painon pudotusta. Kun on ollut uuden pelkoa, niin tää on auttanut näissäkin asioissa.”
8. ”Mie oon kokenut tän tärkeenä. Tää on ollu tuki uuden arjen rakentamisessa. Viikko -ohjelman käyttöönotto ja myös mielessä tapahtuva viikko -ohjelma. Kivoja yhteisiä kodin ulkopuolisia ryhmä juttuja, keilaaminen ja risteily ja oon ollu naistenryhmässä mukana. On ollut monia asioita, joita on yhdessä käyty läpi. Tää on ollu sellainen terve ihmissuhde. Tää on ollut tosi merkityksellistä, vaikka miulla on ollut jotain päihdetyöntekijöitä mutta tää on ollut jotenkin sillain ihan erilaista, konkreettista. Ei ne samalla tavalla tälleen tue kuitenkaan. Huonoja puolia ei tule mieleen tästä toiminnasta. Hyvää on ollut paljon. Kaikki asiat mitä on yhdessä tehty ja käsitelty ja pohdittu on tukeneet miun itseluottamusta. Ne on vahvistaneet minä pystyvyyden kokemuksia. Mie oon saanu rohkeutta toimia oman itseni hyväksi. On tullut struktuuria omaan arkeen. Kun tein pihahommia tosi paljon ja alkoi tuntua, että nyt kyllä pitäis varmaan jo levätä

välillä..niin mie oon oppinut semmosta hyväksyntää omasta levon tarpeesta, ettei koko ajan tarvii tehdä jotain. Niissä ryhmissä, joissa oon ollut ne on olleet tosi hyviä. kun niissä oon tavannut ihmisiä, joita en tunne ja en ois muuten välttämättä törmänny niihin ihmisiin. Ystävystyin yhen ihmisen kanssa vielä enemmän tän toiminnan kautta. Se keilaus oli tosi hauska, semmonen mini irtiotto arjesta. Toiminnan sisältöihin, yhdessä myö ollaan mietitty mitä myö tehhään. Mie koen, että toiveita on otettu huomioon. Mie oon huomannu paljonkin parannusta itseluottamuksessa. Ja on tullut sietokykyä vastoinkäymisissä..että elämä on. Mutta siitä huolimatta kaikesta selviää. En ois kyllä uskonut, että nyt oon hakemassa kouluun ja mie uskon, että mie oisin hyvä sosiaalialan työntekijä”

Liitteet:

1. Verkostokyselyn tulokset
2. Asiakaskyselyn tulokset

VERKOSTOKYSELY

Verkostokysely toteutettiin verkkokysely pohjaisena anonyyminä kyselyinä maaliskuussa 2026 hakuukauden lopussa. Kyselyyn vastasi 30 henkilöä Etelä-Savon hyvinvointialueen yksiköistä, oppilaitoksista, Savonlinnan kaupungin yksiköistä, Seurakunnista, oppilaitoksista ja kolmannen sektorin palveluista, joiden kanssa hanketta toteutettiin yhteistyössä.

”Kota-toiminta 2023–2026

KOTA-toiminta on liikkuvaa, kotona ja asiakkaan arjen toimintaympäristöissä tapahtuvaa tukea ja ohjausta 18–65-vuotiaille Savonlinalaisille. Toiminnan tavoitteena on ollut tukea asiakkaan arjen- ja oman elämän hallinnan vahvistumista.

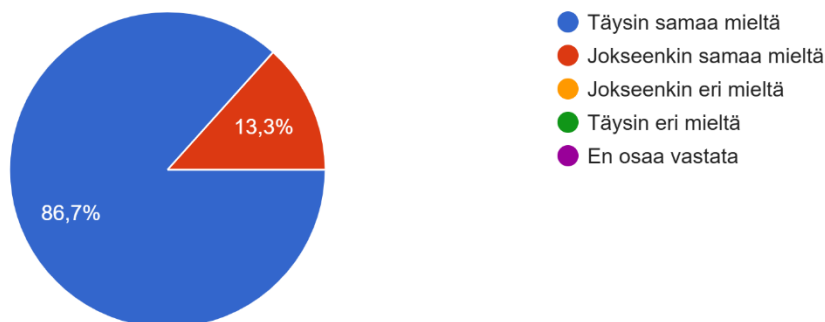
Kota-toiminta on Savonlinnassa toiminut liikkuvan arjen tuen kolmivuotinen hanke, jota on rahoittanut Euroopan sosiaalirahasto ESR, Savonlinna kaupunki sekä Savonlinnan toimintakeskus ry. jonka alaisuudessa hanke on toiminut. Keskeisenä tavoitteena on ollut luoda malli, jota hyvinvointialue voi hyödyntää suunnitellessaan toimivia, kustannustehokkaita palveluja työkäisille.

Hanke päättyy 31.5.2026 ja nyt haluaisimmekin kuulla yhteistyökumppaniemme mielipiteitä hankkeen toteutuksesta ja mallin tarpeellisuudesta. Jokainen palaute on erittäin tärkeä!

Vastaukset tallentuvat nimettöminä.”

Pidätkö Kota-mallin tuomista vakituiseksi osaksi alueen palvelukokonaisuutta tarpeellisena?

30 vastausta

Miten perustelisit valintasi edelliseen kysymykseen?

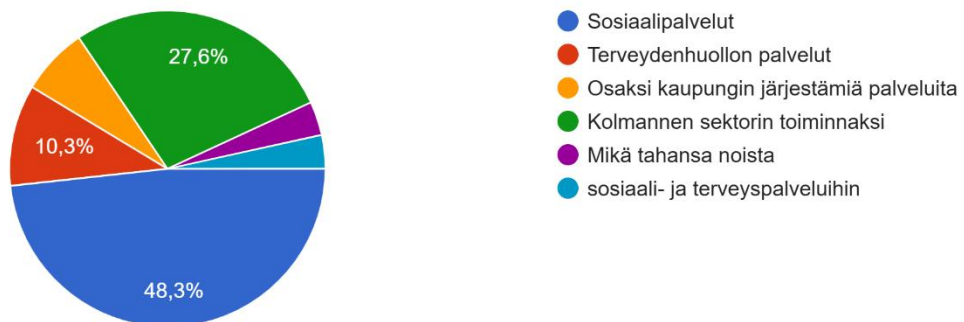
- ✓ Savonlinnassa on suuri tarve liikkuvan arjen tuen kaltaiselle palvelulle. Työikäisten palvelujen asiakkaat tarvitsevat paljon yksilöohjausta ja tukea erilaisiin asioihin. Myös ryhmätoiminnoista on puutetta ja niitä pitäisi saada vielä enemmän.
- ✓ Olen nähnyt asiakastyössä sen tukevan asiakkaita.
- ✓ Tärkeä työikäisille suunnattu palvelu
- ✓ Kota-toiminnassa on pystytty tiiviillä, mutta asiakastahtisella lähityöskentelyllä kohentamaan asiakkaiden elämäntilannetta ja ehkäisemään lisääntyvää syrjäytymistä
- ✓ Asiakkaat tarvitsisivat enenevässä määrin pysyviä palveluita.
- ✓ Erittäin tarpeellinen. Tälle on selkeästi tarvetta, työskentely tapahtuu asiakkaan omassa ympäristössä. Sosiaalihuollon palveluiden resurssi ei pysty tähän. Eikä pysty terveydenhuollonkaan. Kota-hanke on täyttänyt tätä tyhjiötä. Ihan kauhistuttaa hankkeen loppuminen.
- ✓ Tuetusta asumisesta ja erilaisesta kotiin vietävästä avusta ja ohjauksesta tulee olemaan huutava pula. Nyt on jo nähty miten upeaa työtä Kota-hankkeen työntekijät on tehneet ja kuinka paljon sillä on ollut merkitystä niin avun saajalle kuin koko yhteistyöverkostolle jne.
- ✓ Savonlinnassa on erittäin vähän kotiin vietäviä palveluita. Kota-hanke on ollut ehdottoman tärkeä, ja hankkeen loppuessa osa asiakkaista jää "tyhjän päälle". Kota on voinut vastata monipuolisesti eri asiakkaiden tarpeisiin, eikä kaikilla esimerkiksi tuetun asumisen kriteerit täyttyne.
- ✓ Asumisen ja kotiin vietävää tukea tarvitsee moni alueella asuva. Kuka tätä jatkossa tekee? kotiin vietävä tuki tarkoittaa tiheää ja säännöllistä apua.
- ✓ Äärimmäisen tärkeä tukimuoto heikoimmassa asemassa oleville, syrjäytyneille asiakkaille. Asiakkaat ovat saaneet hankkeen kautta todellista apua ja päässeet elämässä eteenpäin kohti työtä, koulutusta tai muuta hyvinvointia ja yhteiskunnallista osallisuutta tukevaa toimintaa. Vastaava kotiin vietävä tukimuoto tulisi olla jokaisella paikkakunnalla!
- ✓ Kota-malli tarjoaa tarpeellisia palveluita alueen haavoittuvaisille asiakkaille, tavalla ja keinoin, joita kyseiset asiakkaat eivät muuten saa. Se, että mielenterveys- ja päihdeasiakkaat saavat heidän tarvitsemaansa tukea kotiinsa/arjen toimintaympäristöihin, on usein kriittistä heidän hyvinvoinnilleen ja pitkäaikaisen/kestävän kuntoutuksen toteutumiselle. Kota-mallin ulkopuolella tätä on nykypäivänä vaikea saada tasavertaisesti ja tarvittavasti Savonlinnassa kyseisille asiakasryhmille.
- ✓ Monipuolinen tuki asiakaspalvelussa. Hankkeen työntekijöillä laaja-alainen tieto asiakkaasta
- ✓ Jalkautuvaa tukea tarvitaan
- ✓ Matalankynnyksen kotiin vietäviä palveluja samoin kuin mahdollisuutta kulkea asiakkaan rinnalla on Savonlinnan seudulla huonosti, joten Kota-toiminta on ollut hyvin tärkeää.
- ✓ Tällaiselle syvälle palveluohjaukselle ja asiakaslähtöiselle toimintamallille on tarvetta. Aikuissoosiaalityön resurssit eivät riitä vastaamaan kaikkien asiakkaiden yksilöllisiin tarpeisiin. Sosiaalinen vahvistaminen myös vähentää julkisten palveluiden tarvetta.
- ✓ Ihmisillä on suurta kohtaamisen tarvetta, tarve on laaja-alaista ja etenee pienin askelin
- ✓ Asiakkaille tarvitaan lähityöskentelyä/kotiin annettavaa palvelua, vierellä kulkemista, tukemista ym. Sitä juuri Kota-hanke on pitkäjänteisesti tehnyt.
- ✓ Kota-toiminnan asiakkuudessa olleet ovat selvästi hyöttyneet toiminnasta. Näkyy varmasti terveydenhuollon ja sosiaalihuollon kustannusten pienenemisenä, kun asiakkaat saavat

oikea-aikaista ohjausta ja tukea. Kustannustehokasta toimintaa tiukassa taloustilanteessa. Asiakkaan näkökulmasta toimintakyky vahvistuu tai vähintäänkin säilyy ja ohjautuu oikea-aikaisiin arkea tukeviin palveluihin. Toiminta edesauttaa myös työllistymismahdollisuuksia pitkässä juoksussa ja tuo säästöjä kunnille jne.

- ✓ Ko. tuen tarve tulee lisääntymään tulevaisuudessa.
- ✓ Toiminta on tarpeellista etenkin nuorille aikuisille, joilla elämönhallintataidot voivat olla hieman hakusessa ja tarvitsevat apua ja tukea vahvistaakseen niitä.
- ✓ Kota on palvellut ihmisiä ruohonjuuritasolla, kulkenut ihmisten rinnalla heidän arjessaan. Tehokasta lähipalvelua parhaimmillaan! Apua tarvitaan arjessa ja lähellä, etävirastot eivät riitä. Erityisesti nuorten sosiaaliset vaikeudet tuntuvat vain lisääntyvän ja samaan aikaan kaikenlaisia palveluja ja apuja viedään yhä kauemmas avuntarvitsijoista. Siksi ruohonjuuritason avun merkitys ja vaikuttavuus kasvaa koko ajan
- ✓ Usealla on arjen taidot hukassa tänä päivänä
- ✓ Osa hyöttyy arkea tukevasta palvelusta
- ✓ Todella tärkeä tuki haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten toimintakyvyn tukemiseksi sekä vahvistamiseksi. Tänä päivänä erityisen tärkeää koska julkisen sektorin tarjoamat palvelut ovat vähentyneet/vähenevät merkittävästi.
- ✓ Ikäryhmä tarvitsee myös apua ja tukea kotiin, asioimiseen ja tukea elämönhallintaan.

Minkä toimialan alle malli mielestäsi parhaiten sopisi?

29 vastausta

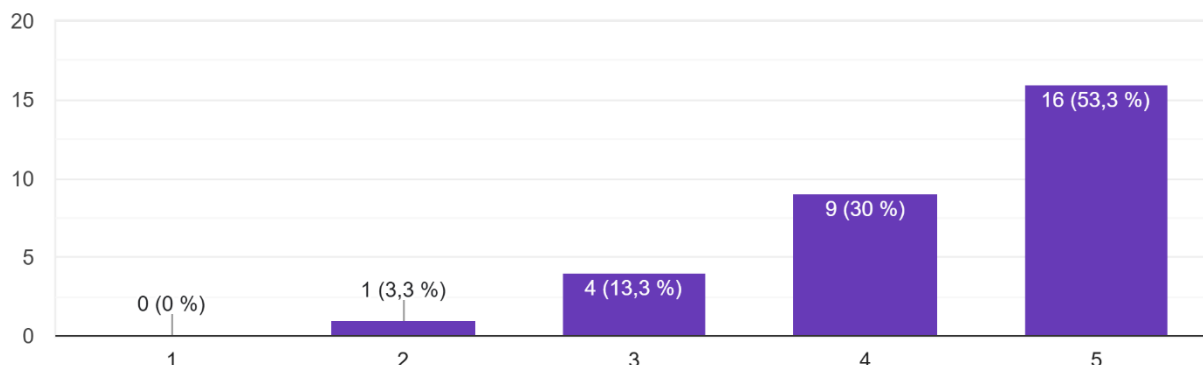

Miten perustelisit valintasi edelliseen kysymykseen?

- ✓ *Asiakkailla on tarve esimerkiksi sosiaalisen kuntoutuksen kaltaiselle palvelulle. Toki asiakkailla on myös esimerkiksi terveysasioissa haasteita ja verkostoyhteistyö onkin tärkeää. Mutta kokonaisuudessaan näkisin tämän mallin soveltuvan parhaiten sosiaalipalvelujen alle.*
- ✓ *Mielestäni liikkuva kotiin annettava tuki Eloisassa toimisi parhaiten mieri-terveyspalveluihin*
- ✓ *Ei tartteis aina hakea avustuksia, joita koko ajan leikataan...ja ihan vääristä asioista.*
- ✓ *Terveydenhuollon alla on jo mm. MieRin jalkautuva työ, joka on ehkä enemmänkin hoidollista. Kota on mielestäni enemmänkin sosiaalipalvelu, koska painopiste on muussa kuin asiakkaan hoidossa. Olisi tärkeää, että mallista saataisiin pysyvä ja siksi ajattelen, että osana sotepalveluja tai kaupungin palveluja toiminta olisi parhaiten turvattu.*
- ✓ *Kota- malli on ollut yhteistyössä ja asiakasohjauksen kohde sosiaalipalveluissa, tarjoten erilaisia sosiaalipalveluiden alle mahtuvia (tosin muuten mallin ulkopuolelta puuttuvia) tukikeinoja ja menetelmiä alueen asiakkaille.*
- ✓ *Toimii kolmannelta sektorilta jouhevimmmin eikä huku isoihin organisaatioihin*
- ✓ *Kotiin vietävät palvelut kuuluvat jo lainkin puitteissa aikuissosiaalityön työkalupakkiin, joten tällainen intensiivisempi tapa tehdä sosiaalista, rinnalla kulkevaa sekä liikkuvaa työtä sopii sosionomien, sosiaaliohjaajien sekä sosiaalityöntekijöiden työnkuvaan*
- ✓ *Sosiaali-, terveyspalveluilla ym. on oma roolinsa ja toiminta on ehkä jäykempää ja säädellympää, Kota-mallin kohtaaminen on joustavampaa, laajempaa (ylittää sosiaali-, työllisyyspalveluiden ym. rajoja) ja tavoitteisiin pyrkivää muttei niin paineistettua, toiminta sopisi kolmannen sektorin toimijoille*
- ✓ *Jos se olisi hyvinvointialueen vakituista palvelua, niin jatkuvuus voisi olla kuitenkin varmempaa kuin hankkeen kautta, jolloin rahoitus on aina arvoitus ja voi tulla katkoksia tai toimintaa joudutaan rahoittajan vaatimuksesta muuttamaan. Toisaalta kolmannen sektorin toiminta on joustavampaa.*
- ✓ *Toimintaa järjestävän tahon tulee kyetä moniammatilliseen ajatteluun ja toimintaan. Tuntea palveluverkosto kattavasti. Parhaat edellytykset tehokkuuteen, jos toimintaa toteutetaan tiiviissä yhteistyössä eri tahojen kanssa. Sosiaalipalvelut toimivat tälläkin hetkellä monella kentällä. Eloisan sivulla mainittu kuvaus "Eloisan sosiaalipalvelut tukevat eteläsavolaisten arjessa selviytymistä, hyvinvointia ja osallisuutta." sopii mielestäni parhaiten kuvaamaan Kota-toiminnan kaltaista toimintaa. Sosiaalihuoltolain uudistus lienee tulossa ja uskoisin tai ainakin toivoisin, että siellä tullaan edellyttämään hyvinvointialueilta tämän kaltaista toimintaa.*
- ✓ *Toiminta sivuaa kaikkia em. toimialoja. Tärkeintä on toiminnan jatkuvuus (ei siis määräaikainen hanke) ja se, että toiminta säilyy tiukasti ruohonjuuritasolla eikä laitostu etäiseksi virastoksi*
- ✓ *Uskon, että näillä henkilöillä on jo terveydenhuollon asiakkuus tai ainakin tarve sille*
- ✓ *Koska ihmiset tarvitsevat tukea nimenomaan perustoiminnoissa, kaupassa käymisessä, ruoan valmistuksessa, hygieniassa, ulkoilussa yms.*
- ✓ *Terveydenhuollossa on oma jalkautuva työryhmä ja kolmannen sektorin palveluna jatkuvuus epävarmempaa.*

Kuinka mielestäsi Kota-toiminnan ohjaajat ovat onnistuneet verkostotyöskentelyssä?

30 vastausta

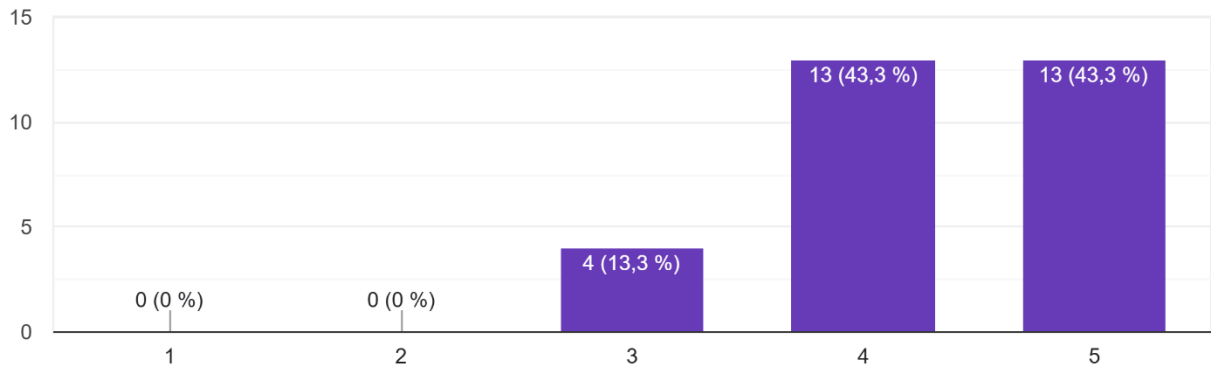
Halutessasi kerro lyhyesti minkälaista yhteistyötä teet Kota-toiminnan kanssa?

- ✓ Kota-toiminnan työntekijä oli esimerkiksi yhdessä asiakkaan mukana suunnitelman päivityksissä. Tällä oli mielestäni suuri merkitys ajatellen asiakasta ja hänen tarvitsemaansa tukea. Joskus asiakkaan voi olla vaikea sanoittaa omaa tilannettaan ja tällöin rinnalla kulkeva työntekijä voi olla siinä apuna.
- ✓ Potilaiden kotiutumisen lähestyessä, potilaan omaan arkeen asettumisen/ aktivoinnin tukeminen.
- ✓ Kauttani on Kotahankkeeseen siirtynyt asiakkaita, joille ei riitä nykyiset palvelut esim. sosiaalipuolelta. Yhteistyö on ollut luontevaa ja helppoa.
- ✓ Yhteisen asiakkaan asioissa.
- ✓ Asiakkaiden ohjaamista heille.
- ✓ Ohjaan asiakkaita Kotaan ja Kodasta ohjataan asiakkaita meille ja käydään asiakkaiden kanssa tutustumassa meidän toimintaan. Kota on myös hienosti mukana monissa ohjausryhmissä/verkostoissa.
- ✓ Olin työharjoittelussa Kota-hankkeessa sosionomina vuonna 2025.
- ✓ Työllisyyspalveluiden tiimoilta tapaan asiakasta.
- ✓ Opiskelijoilla on tuen tarpeita arjessa ja Kota-toiminta erinomainen tuki
- ✓ Asiakastyötä mm. tapaamme asiakkaita yhdessä.
- ✓ Työskentelemme samojen nuorien asiakkaiden kanssa eri rooleissa
- ✓ Olen omatyöntekijänä asiakkaille, joilla on Kota-hankkeen kautta tukea ja apua.
- ✓ Yhteisiä asiakkaita. Osa kota-toiminnan asiakkaista on ohjautunut toimintaamme. Olemme ohjanneet asiakkaita Kota-toiminnan asiakkaiksi. Yhteistyössä järjestetty mm. miestenryhmää, jossa on ollut sekä vertaistuellista keskustelua että toiminnallista sisältöä. Mikäli kävijämme on kertonut olevansa Kota-toiminnassa, olemme kävijän suostumuksella tehneet verkostoyhteistyötä Kota-toiminnan kanssa tarvittaessa erilaisissa tilanteissa.
- ✓ Asiakasohjausta puolin ja toisin
- ✓ Harvoin soimitaan asiakkaaseen liittyvistä asioista

HANKKEEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

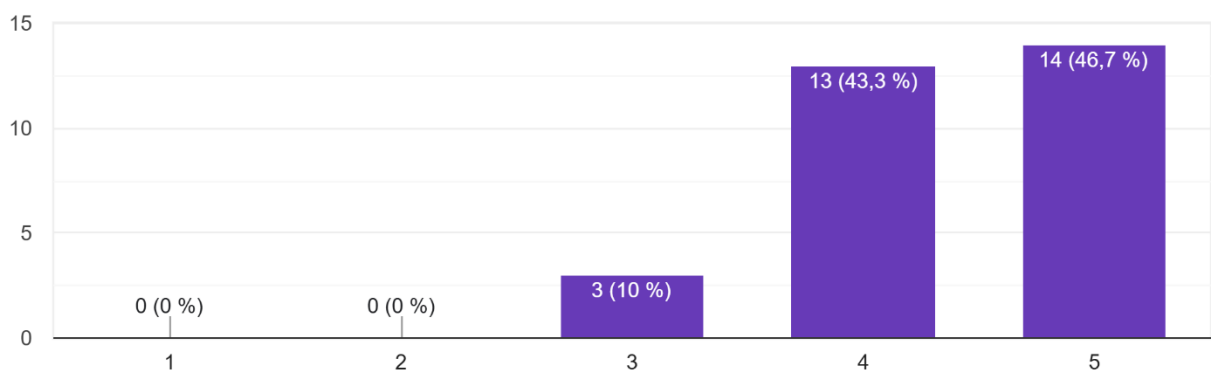
Kuinka mielestäsi olemme onnistuneet alla olevassa tavoitteessa: 1. Vahvistaa asiakkaan mahdollisuutta asua itsenäisesti omassa kodissaan

30 vastausta

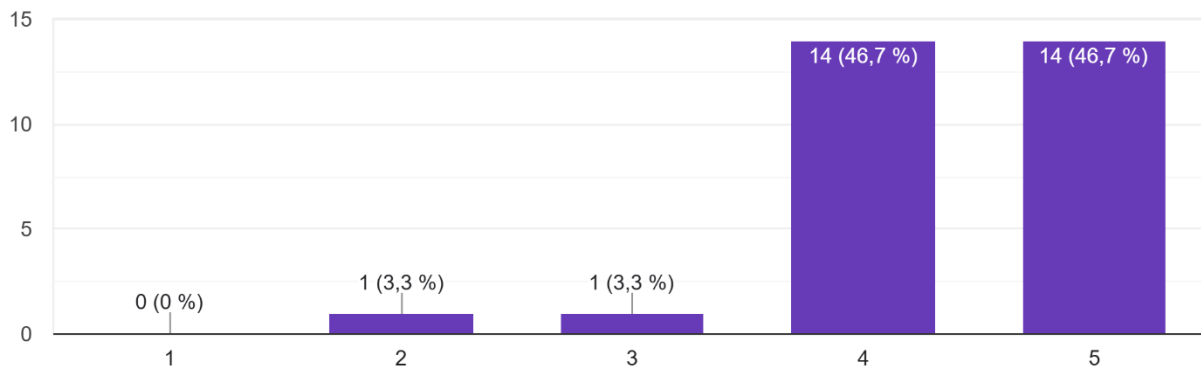

Kuinka mielestäsi olemme onnistuneet alla olevassa tavoitteessa: 2. Asiakkaalle oikea- aikaisen ja oikeanlaisen avun löytäminen. Ohjaaja kulkee tarvit...alveluissa, jolla vahvistetaan hoitoon sitoutuminen

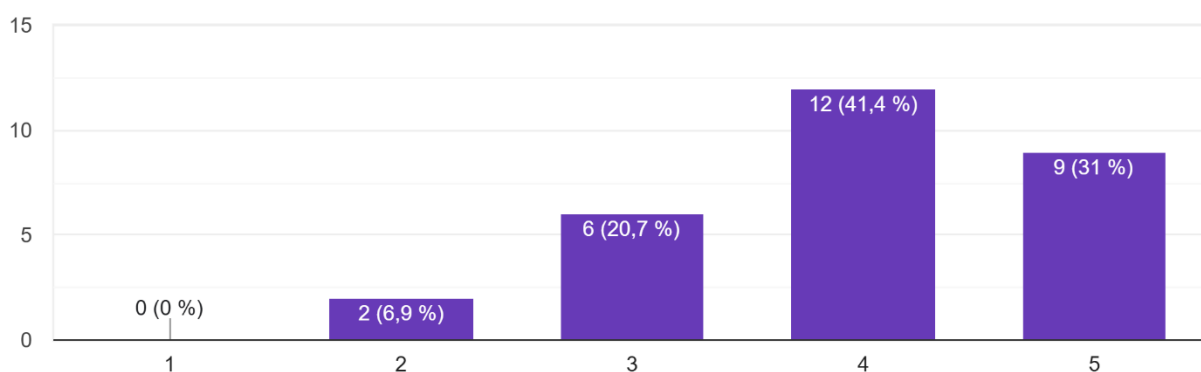
30 vastausta

Kuinka mielestäsi olemme onnistuneet alla olevassa tavoitteessa: 3. Tuetaan ja motivoidaan asiakkaita aktiivisempaan arkeen, esim. työ-tai ... sekä järjestetään hankkeessa omaa ryhmätoimintaa
30 vastausta

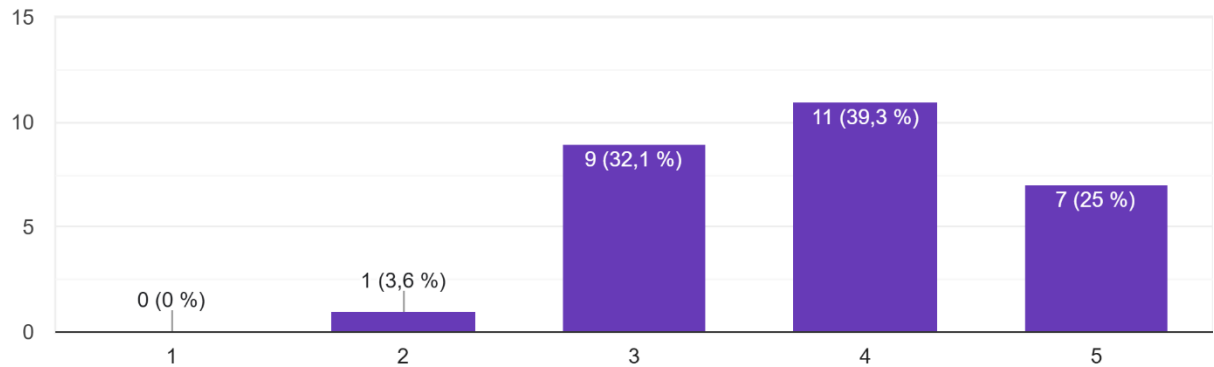

Kuinka mielestäsi olemme onnistuneet alla olevassa tavoitteessa: 4. Koronasta aiheutuneiden vaikutusten ehkäiseminen sekä pandemiasta syntyneiden...aaminen , mm. aktivoiden vakavasti syrjäytyneitä
29 vastausta

Kuinka mielestäsi olemme onnistuneet alla olevassa tavoitteessa: 5. Tuetaan digitaalisuuden tuomista osaksi asiakkaan luonnollista arkea

28 vastausta

HANKKEEN HYÖDYT - ONKO NIITÄ?

Kota-työskentely suuntautuu asiakkaan kotiin ja arjen toimintaympäristöön.

Mitä erityistä hyötyä kotiin vietävistä palveluista mielestäsi on?

- ✓ *Erityisesti syrjäseuduilla asuvilla ihmisille kotiin vietävät palvelut ovat erittäin tärkeitä. Monella voi olla esimerkiksi taloudellisia haasteita, ettei ole mahdollista matkustaa kaupunkiin tai kulkuyhteyksiä ei yksinkertaisesti ole.*
- ✓ *Asiakkaan kodista huomaa paljon asioita ja asiakas voi ottaantua asioiden hoitamiseen helpommin, kun se lähtee kotiympäristöstä.*
- ✓ *Tuki asiakkaan omaan arkeen, asiakkaan toimintakyvyn vahvistaminen arjessa*
- ✓ *Osa asiakkaista ei tule toimistoille, ja kotiin vietävillä palveluilla heidät tavoitetaan*
- ✓ *Henkilökohtainen ja oikea-aikainen palvelu*
- ✓ *Tavoittaa asiakkaat, jotka eivät kykene lähtemään palveluiden pariin.*
- ✓ *Asiakas saa seuraa, tulee nähdyksi ja kuulluksi, voi kysyä neuvoja ja ohjeita työntekijältä. Asiakkaan kotona näkyy todellisuus, jonka perusteella työntekijä voi sinne ehdottaa mahdollisesti muitakin tarvittavia palveluja.*
- ✓ *Monipuolisuus ja yksilöllinen räätälöinti. Asiakasta tuetaan omassa elinympäristössä. Osalle haastavaa esimerkiksi liikkuminen tai aikojen muistaminen, jolloin kotiin vietävä tuki tärkeää.*
- ✓ *Koti kertoo monen ihmisen todellisesta tilanteesta paljon, jolloin voidaan puuttua oikeisiin asioihin. Asumisen taidot ovat merkittävästi heikentyneet ja siihen tarvitaan apua ja tukea.*

- ✓ *Tavoitetaan nekin asiakkaat, jotka eivät kykene poistumaan kotoaan. Nähdään asiakkaan todellinen tilanne kotiympäristössä ja voidaan vaikuttaa asumis/elämönhallintataitoihin.*
- ✓ *Ne tukevat asiakkaita siellä, missä he eniten tarvitsevat tukea. Monille kyseisen asiakasryhmän henkilöille keskeinen haaste on juuri arjen hallinta, johon kodin olosuhteet ja siellä pärjääminen liittyvät vahvasti.*
- ✓ *Käytännön läheistä palvelua juuri sinne, missä asiakas on*
- ✓ *Arjen hallinnan tuki mahdollistaa opintoihin keskittymisen*
- ✓ *Monilla asiakkailla on vaikeuksia lähteä liikkeelle kotoaan, on ihmisarkuutta ym. Eikä heitä tavoita ajanvaraukselle tuosta syystä.*
- ✓ *Tällaisessa työskentelymallissa saadaan nopeasti kattava kuva asiakkaan elämäntilanteesta sekä haasteista, voimavaroista ja osaamisen puutteista, jotka vaikuttavat vahvasti kuhunkin elämäntilanteeseen. Arkisessa ympäristössään ihminen on myös toimijana vahvimmillaan, jolloin elämönhallinnan tukeminen on vaikuttavinta.*
- ✓ *Kota-hankkeella on tuettu asiakkaan kotona asumista, selviytymistä arjesta ja aktivoinut asiakasta liikkumaan kodin ulkopuolelle. Eli hankkeella on pystytty tukemaan asiakasta, että ylipäättään voi asu omassa kodissa eikä joudu esim. asumispalveluihin.*
- ✓ *Keskiverto ihminen viettää pääosan elämästään omassa kodissa. Monen ihmisen kynnyks kotoa poistumiseen on suuri, joten palvelut tulee viedä arjen toimintaympäristöön. Ihmisen todellisen elämäntilanteen näkee vasta kun näkee kodin. Mikäli halutaan tavoittaa erityisen haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset, heidät pitää "hakea" kotoa ja uudelleen integroida osaksi yhteiskuntaa. Tämä prosessi vaatii onnistuakseen ammattimaista rinnalla kulkemista. Silloin säästetään merkittäviä rahasumia.*
- ✓ *Jos avuntarve on ihmisen kotona ja arjessa, miten muuten apu kohdentuisi oikein kuin kotiin viemällä? Työntekijät saavat realistisemmän kuvan autettavan tilanteesta, kun näkevät hänen arkeaan. Silloin apu voidaan myös kohdentaa ja ajoittaa paremmin asiakasta auttamaan. Esim. asiakkaan työllistymisen kannalta koulutuksen tarve voi olla ilmeinen. Mutta koulutuspaikan saaminen ei välttämättä auta, ellei ensin huomata auttaa asiakasta ihan kädestä pitäen arjen hallinnassa tai vaikka lääkityksen saamisessa ajan tasalle.*
- ✓ *Kotioloista näkee parhaiten asiakkaan todellisen tilanteen. Arjen hallintaa ja kotiaskareita voi yhdessä aikatauluttaa ja harjoitella.*
- ✓ *Nähdään asiakkaan oma toimintaympäristö ja tuetaan siellä toimimista arjen asioissa*
- ✓ *Tavoitetaan syrjäytyneet ennaltaehkäisevällä työotteella.*
- ✓ *Arjen toimintakyky on yksi tärkeimmistä perusasioista ihmisen hyvinvoinnin kannalta.*
- ✓ *Mt- ja päihdepuolen ja syrjäytymisvaarassa olevilla asiakkailla voi olla vaikeuksia poistua kotoa. Joskus palvelut ovat tärkeitä viedä kotiin, että asiakas saa tarvitsemansa avun ja asiakkaalla on mahdollisuus saada asioistaan eteenpäin ja tukea elämään.*

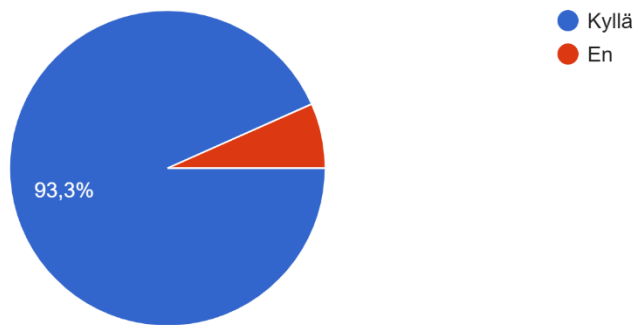
Mitä taloudellista hyötyä Kota-toiminnan kaltaisella palvelulla voisi olla?

- ✓ *Kota-toiminta on ollut ennaltaehkäisevää, mikä tuo aina säästöä pidemmällä aikavälillä.*
- ✓ *Toiminta on ennaltaehkäisevää ja tukee asiakkaita tilanteissa jossa esim. sote-palvelut eivät ole vielä tarvittavia.*
- ✓ *Vähemmän päivystyskäyntejä, vähemmän osastojaksoja, vähemmän raskaampien sosiaalihuollon palvelujen tarvetta*

- ✓ *Ennaltaehkäisevä hyöty! Aktivoida ja kuntouttaa asiakkaita, saada oikea-aikaista apua ihmisille. Vähentää terveydenhuollon menoja, osastojaksoja.*
- ✓ *Yhteiskunnan varoja säästetään...huomattavasti.*
- ✓ *Ehkäisee raskaampia palveluja ja edistää hyvinvointia. Tarve esim. mt-hoidolle tai asumispalveluille voidaan jopa kokonaan välttää.*
- ✓ *Säästöjä, kun asiakkaiden tilanteet eivät kriisiydy ja tämän vuoksi kuormita raskaita sotepalveluita. Hoitoon sitoutuminen ja tätä kautta voinnin paraneminen ja mahd. jossain kohtaa hoidon lopettaminen voinnin parannuttua. Päivystyskäyntien vähentyminen, rikollisuuden vähentyminen, mahd. putkakäyntien vähentyminen jne.*
- ✓ *Palvelu tukee työikäisten kuntoutumista, jonka seurauksena he voivat palata/hakeutua työmaailmaan. Lisäksi heidän kuntoutuksen edetessä heidän muu palvelun tarpeensa voi pienentyä. Kota-toiminnan kaltainen palvelu vähentäisi mahdollisesti myös muiden sosiaalipalveluiden ja erikoisterveydenhuollon kuormitusta, tarjoamalla asiakkaille säännöllistä tukea, vähentäen siten heidän tarvettaan tiiville yhteydelle muihin tahoihin (esimerkiksi avopalveluiden työntekijöiden viikoittainen tapaaminen).*
- ✓ *Estää osaltaan syrjäytymistä, joka taas vähentää yhteiskunnallisia kustannuksia.*
- ✓ *Kodan avulla asiakkaat pärjäävät omissa asunnoissaan eikä ole välitöntä tarvetta hinnakkaille asumispalveluille.*
- ✓ *Varmasti sote- säästöä tulee julkisiin palveluihin sitouttamisessa, ennaltaehkäisevästä työotteesta ja asiakas hyötyy siitä, että palvelut, joihin hän sitoutuu ovat oikeanlaisia. Vältetään raskaammilta palveluilta, joten mm. asumispalvelukustannuksia ei synny.*
- ✓ *Oikea-aikaisella palveluihin ohjaamisella, tuen tarpeen tunnistamisella ja arjenhallinnan vahvistamisella säästetään huomattavia summia. Osastohoitojaksot terveydenhuollossa ovat kalliita, kuten myös erilaiset jopa loppuelämän asumispalvelut. Toiminnasta tukea saavien toimintakyky/yksinasumiskyky pysyy parempana elämän loppuun asti, jolloin säästetään elämän loppuvaiheen palveluiden kustannuksissa. Myös työttömistä kunnalle aiheutuvat sakkomaksut pienenevät varmasti pitkässä juoksussa. Elämönhallinnan vahvistumisen myötä rikollisuus vähenee alueella ja myös häätöjen määrä/vuokranantajille aiheutuvat kustannukset rikotuista asunnoista. Vaikuttaa positiivisesti alueen elinvoimaisuuteen.*
- ✓ *Mitä useampi syrjäytynyt/syrjäytymisvaarassa oleva ihminen saadaan takaisin elämään kiinni, sitä pienemmät ovat sosiaali- ja terveystoimet jatkossa*
- ✓ *Kotona oleminen on halvempaa, kuin esim. laitoshoido*
- ✓ *Yhtenä osa-alueena tukemassa asiakkaan itsenäistä asumista.*
- ✓ *Vähentää kuormitusta esim. viranomais- ja eloisien toiminnoista.*
- ✓ *Vähentää merkittävästi käyntejä niin terveydenhuollossa kuin sosiaalipalveluissakin.*
- ✓ *Asiakas hoitaneekin talousasioitaan paremmin, kun työntekijä varmistaa sen. Taloudellisesti siitä hyötyy niin asiakas kuin yhteiskunta.*

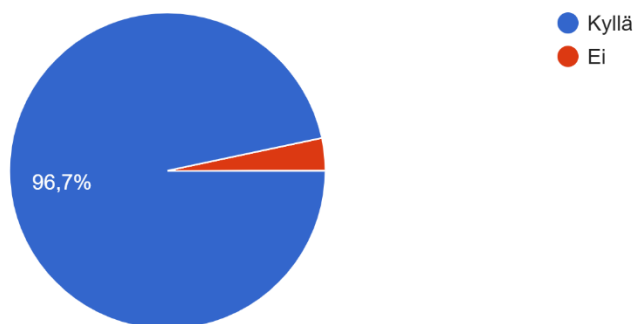
Oletko ohjannut asiakkaita Kota-toiminnan piiriin?

30 vastausta

Onko Kota-toiminnasta ollut hyötyä omassa asiakastyössäsi?

30 vastausta

Kota-toiminta tukee asiakasta mm. asunnon säilymisessä, hoitoon sitoutumisessa, arjen taitojen harjoittelussa, aktivoitumisessa kodin ulkopuolelle, talouden hallinnassa, motivoinnissa päihteettömyyteen...

Mitkä osa-alueet ovat korostuneet juuri sinun asiakastyössäsi?

- ✓ *Arjen taitojen harjoittelu, aktivoituminen kodin ulkopuolelle, talouden hallinta, motivointi päihteettömyyteen*
- ✓ *Hoitoon sitoutuminen, aktivoituminen kodin ulkopuolelle, talouden hallinta ja ns. virastoasiointien onnistuminen.*
- ✓ *aktivoituminen kodin ulkopuolelle*
- ✓ *arjen taitojen harjoittelu, motivointi päihteettömyyteen*
- ✓ *hoitoon sitoutumisessa*
- ✓ *arjen taidot, aktivoituminen kodin ulkopuolelle*
- ✓ *Hoitoon sitoutuminen, aktivointi, päihteettömyyden tukeminen, arjenhallinnan tukeminen, asumistaitojen parantuminen, tilanteiden kriisiytymisen ehkäisy, mielen hyvinvoinnin lisääntyminen, työpaikan/opiskelupaikan/harrastuksen/kuntouttavan toiminnan piiriin pääseminen, taloudenhallinnan lisääntyminen, sosiaalisten kontaktien lisääntyminen*
- ✓ *Arjen taitojen harjoittelu, hoitoon sitoutuminen, motivointi päihteettömyyteen, aktivoituminen kodin ulkopuolelle.*
- ✓ *Työvoimapalveluihin sitoutumisella*
- ✓ *arjen taitojen harjoittelu*
- ✓ *Kaikki nuo :)*
- ✓ *Aktivoituminen kodin ulkopuoliseen toimintaan*
- ✓ *Voisi sanoa, että kaikissa noissa riippuen aina asiakkaasta*
- ✓ *Aktivointi ja arjen asiat.*
- ✓ *Kota-toiminta on varmasti tukenut asunnon säilymisissä, hoitoon sitoutumisessa, aktivoinut ihmisiä lähtemään kodin ulkopuolelle niin Selkkareille kuin Savikkaankin, työtoimintaan, työelämään ja ylipäättänsä asiointeihin virastoissa, sote-palveluissa, ruokakaupoissa, vaatekaupoissa, harrastuksissa yms., vahvistanut arjen taitoja ja kykyä itsenäiseen asumiseen, tukenut talouden hallinnassa, omien etuuskien hakemisessa ja ylipäättänsä etuusasioiden ymmärryksessä, motivoinut päihteettömyyteen. Kokonaisvaltaisesti kohentanut asiakkaiden kykyä normaaliin elämään*
- ✓ *arjen taitojen harjoittelu sekä kodin ulkopuolelle aktivoiminen*
- ✓ *Päihteettömyys, asuminen, talous*
- ✓ *Hoitoon sitoutumisessa*
- ✓ *aktivoimisessa kodin ulkopuolelle, arjen taitojen harjoittelu*
- ✓ *Arjentaitojen hallinta*
- ✓ *aktivoitumisessa asunnon ulkopuolelle, motivoinnissa päihteettömyyteen*

Miten Kota-toiminnan päättyminen tulee näkymään työssäsi?

- ✓ *Yksi iso palvelu katoaa ja osalle asiakkaista ei välttämättä ole tarjolla vastaavaa palvelua. Tämä vaatisi hyvinvointialueelta oman toiminnan kehittämistä sekä resurssien lisäämistä sosiaalipalvelujen työhön.*
- ✓ *Tärkeä tukipalvelu jää pois. Asiakkaille ei välttämättä löydy vastaavanlaista palvelua.*
- ✓ *Lisää haasteita potilaiden turvattomuuden tunteissa, mahdollisesti pidentää kotiutumista.*
- ✓ *Arkisen tukemisen työosuus loppuu*
- ✓ *Asiakkaan asiat jäävät puolitiehen*
- ✓ *Osa asiakkaista jää tyhjän päälle. Huoli-ilmoitusten lisääntyminen ja asiakkaiden asioiden kriisiytyminen. Turvattomuuden tunne asiakkailla. Tulee näkymään sos. huollossa ja terveydenhuollon puolella. Kun näin hyväksi havaittu tekeminen loppuu. Ei ole mitään tarjota tilalle.*
- ✓ *Yksi tärkeä verkoston osa tippuu pois. Asiakas tod. näk. palaa lähtöruutuun Kota-hankkeen tuen loppumisen myötä.*
- ✓ *Asiakkaiden tilanteet huononevat, syrjäytyminen lisääntyy, mahd. päivystyskäynnit, osastohoito ym. terveydenhuollon käynnit lisääntyvät, päihdeiden käyttö lisääntyy, päihdehaitat lisääntyvät, rikollisuus lisääntyy, putkakäynnit lisääntyvät, ei ole paikkaa mihin ohjata syrjäytynyt, rinnalla kulkevaa tukea kaipaava asiakas, asiakkaiden hyvinvointi, elämänhallinta, mielenterveys, asumistaidot ja toimintakyky heikkenevät*
- ✓ *Savonlinnassa tulee olemaan enemmän ihmisiä, joilta puuttuu Kota-toiminnan tarjoama tasapainottava ja kuntouttava tuki. Tukea tullaan hakemaan muualta, esimerkiksi avohuollosta ja Kelan tarjoamista ohjauksista, vaihtelevin tuloksin ja saatavuuksin. Uskon henkilökohtaisesti, että Kota-toiminnan kaltaisen tuen puute tulee lisäämään alueen asukkaiden huonoa vointia ja heikentää monen kykyä kuntoutua.*
- ✓ *Yksi suuri linkki asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden välillä katkeaa.*
- ✓ *Vähemmän vaihtoehtoja opiskelijan tueksi*
- ✓ *Huonokuntoiset, syrjäytyneet asiakkaat jäävät neljän seinän sisään eikä heitä tavoita.*
- ✓ *Haasteita tulee asiakastyössä niin, että kokonaisvaltaista elämäntilanteen haltuunottoa olevia julkisia palvelutahoja on vaikeampi saada yhteyttä. Menetetään hankkeen tuoma notkeus ja jousto.*
- ✓ *Iso menetys.*
- ✓ *Lisääntyneenä avuntarpeena arkisissa asioissa.*
- ✓ *Monelle tärkeä tuki, toimintakyky ja terveydentila varmasti heikkenee osalla. Tästä eteenpäin ei ole oikein yhtä paikkaa, minne ohjata ihmisiä, jotka tarvitsevat moniammatillista verkostoyhteistyötä elämäntilanteen tasapainottamiseen ja edistämiseen. Häätöjen määrä tulee Savonlinnassa kasvamaan ja ihmiset eivät hakeudu ajoissa hoitoon ja sosiaalipalveluihin. Levottomuus lisääntyy. Kota-toiminnan kohderyhmän luottamus palvelujärjestelmään heikkenee, koska ei ole rinnalla kulkijaa, joka tukisi vuorovaikutuksessa asiakkaan ja palvelun tuottajan välillä. Tästä seuraa pahimmillaan palveluista pois tippumista/sitä ettei hakeuduta palveluihin. Se johtaa ongelmien kasautumiseen ja pian se asunnottomaksi jääneen kaverikin saa häädön.*
- ✓ *Yhä suurempana määränä avuntarvitsijoita*
- ✓ *Lisää kuormitusta sosiaalisessa ohjauksessa.*
- ✓ *Ihmisten kokonaisvaltainen hyvinvointi sekä toimintakyky heikkenee. Päihdeiden käyttö lisääntyy. Asunnottomuus, rikollisuus lisääntyy*

Missä olemme onnistuneet? Mitä olisimme voineet tehdä toisin?

- ✓ *Kiitos teille valtavan paljon! olette luoneet toimivan ja tärkeän mallin, tarvetta tämän kaltaiselle toiminnalle on jatkossakin.*
- ✓ *Yhteistyö sujui hyvin ja asiakkaista näki miten toiminta tuki ja aktivoi heitä eteenpäin.*
- ✓ *Työskentely on ollut kultaakin arvokkaampaa sosiaalihuollon asiakkuudessa oleville, ja olette erinomaisesti tehneet verkostotyötä*
- ✓ *Hyvin olette työhne hoitaneet! Lämmin kiitos Teille!*
- ✓ *Olette ottaneet oman paikkanne ja vakiinnuttamaan toimintanne tällä kentällä. Asiakkaista tuskin on ollut pulaa.*
- ✓ *Olette onnistuneet äärimmäisen hyvin toiminnassanne. Nyt olisi aika sotepalvelujen ja/tai kaupungin ottaa teistä mallia ja ottaa toiminta pysyväksi malliksi ja teidät ihanat työntekijät jatkamaan sitä tärkeää työtä, jonka olette aloittaneet! <3 ISO KIITOS!!*
- ✓ *Olette sitoutuneet suunniteltuun toimintaan erittäin hyvin ja tarkoituksen mukaisesti. Omasta mielestäni olette työllänne demonstroineet mahdollisimman selvästi Kota-mallin tuottamat hyödyt ja suoranaisen tarpeen sen kaltaiselle toiminnalle. Hankkeen loppuessa sen puute tulee tuntumaan Savonlinnassa, niin asiakkaiden kuin heidän kanssaan työskentelevien ammattilaisten näkökulmasta. Toivon, että tekemänne työ tuo alueelle tulevaisuudessa vastaavaa toimintaa, ja että sitä järjestäessä ja toteuttaessa teistä otetaan mahdollisimman tarkasti oppia. Kiitos!*
- ✓ *Valtavan suuri tuki asiakkaan rinnalla kulkemisessa. Usein asiakkaalla on vaikea sanoittaa tilannettaan ja siksi on hyvä, että hänellä on ollut "tulkki" mukana, joka tuntee asiakkaan kokonaisvaltaisesti. Tämä taas tukee ja helpottaa omalla sektorillani asiakkaan asioiden hoitamista. Todella suuri ja nöyrä kiitos teille! Oli ilo ja kunnia työskennellä kahdessa eri roolissa teidän kanssa. Arvostan!*
- ✓ *Asiakasta tukevaa ja kunnioittavaa työtä, kiitos!*
- ✓ *Olemassaolossa! Kiitos kotalaiset!*
- ✓ *Olette tehneet loistavaa työtä kehittämällä toimintamenetelmää ja olette myös tuoneet menetelmäänne paljon esille erilaisissa yhteistyöverkostoissa niin paikallisesti kuin kansallisestikin. Nyt jäämme odottamaan hankeraporttia sekä toimenpide ehdotuksianne tulevaisuuteen. Kiitos hyvästä työstänne!*
- ✓ *Kota-hanke on ollut loistavaa työtä siitä ISO KIITOS jokaiselle teille.*
- ✓ *Savonlinnassa on useita yli 65 v ihmisiä, jotka olisivat hyötyneet toiminnasta. Tämän tyyppisen toiminnan tulee olla ikärajatonta.*
- ✓ *Olisin toivonut, että hankkeen tietoisuutta/olemassaoloa olisi tuotu enemmän esille ja käyttöön yhdistyskentällä ja työpajoilla.*
- ✓ *Hyvin olette onnistuneet! Tärkeä tuki mielenterveys/ päihdekuntoutujille. Matalan kynnyksen palvelu! Te ohjaajat olette helposti lähestyttäviä sekä ammattitaitoisia! Yhteistyötä on ollut helppo ja ilo tehdä!*

Yhteenveto

Yhteenvetona todettakoon, että liikkuva arjen tuki koettiin tärkeäksi palveluksi, jonka jatkuvuus olisi turvattava. Parhaiten se nähtiin istuvan sosiaalipalveluihin kuten hankkeessakin on havaittu. Toiminta olisi luonnollinen osa työikäisten sosiaalista kuntoutusta/työkyvyn ja osallisuuden tukea. Usein asiakkaalla on rinnalla jo olemassa oleva hoitavataho mutta hän tarvitsee tukea arjessa selviytymiseen käytännön tasolla.

Hankkeen tavoitteellisella työskentelyllä koettiin suurimmaksi osaksi onnistuneen vahvistamaan asiakkaitten mahdollisuutta asua itsenäisesti, saamaan oikeanaikaisia- ja oikeanlaisia palveluita mikä vähentää resurssihukkaa ja päällekkäisyyksiä, tukemaan ja motivoimana asiakkaita aktiivisempaan arkeen ja aktivoimaan syrjäytyneitä tai sen uhatta olevia. Myös hankkeen tavoite digitaalisuuden tuomisesta osaksi asiakkaitten arkea, nähtiin jokseenkin onnistuneen. Tämä lienee riippuvan vastaajan näkökulmasta, tuleeko asiakastyöskentelyssä esiin minkä verran asiakkaan tarvetta ja osaamista ko. asiointiin.

Taloudellisia hyötyjä palvelulla katsottiin olevan monia. Erityisesti palveluasumisen ja päivystyskäyntien vähenemisestä säästyvät kustannuksista nostettiin esiin, samoin terveydenhuoltopalvelujen turhin käyntien väheneminen ja tarve ylipäättään katsottiin säästötoimeksi. Ennaltaehkäisevän työskentelyn edut nähtiin säästöinä sekä sote-, että työllisyyspalvelujen kannalta. Arkeen vietävän tuen avulla säästetään myös asunnottomuudesta ja hädöistä johtuvissa kustannuksissa. Isossa kuvassa varsinkin nuorten työllistymisen edesauttaminen syrjäytymistä ehkäisemällä säästää yhteiskunnan varoja.

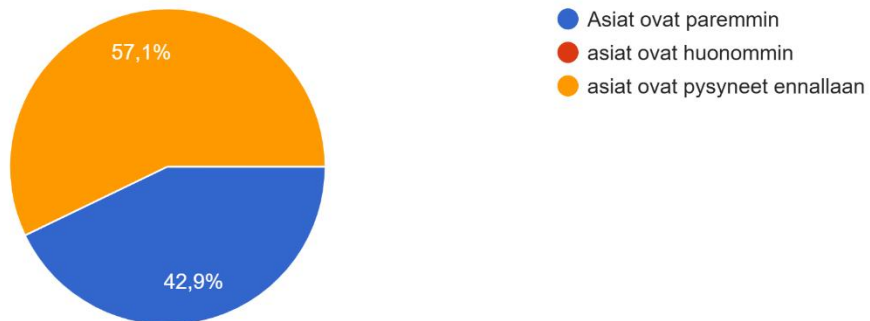
ASIAKASKYSELY

Asiakaskysely toteutettiin verkkokysely pohjaisena anonyyminä kyselynä maalis-huhtikuussa 2026 hakuukauden lopussa niille asiakkaille, joiden asiakkuus jatkuin hankkeen loppuun saakka. Kyselyyn vastasi 28 henkilöä

Arvioi elämäntilanteesi muutosta Kota-toiminnan asiakkuuden aikana alla olevien osa-alueiden osalta. Valitse tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

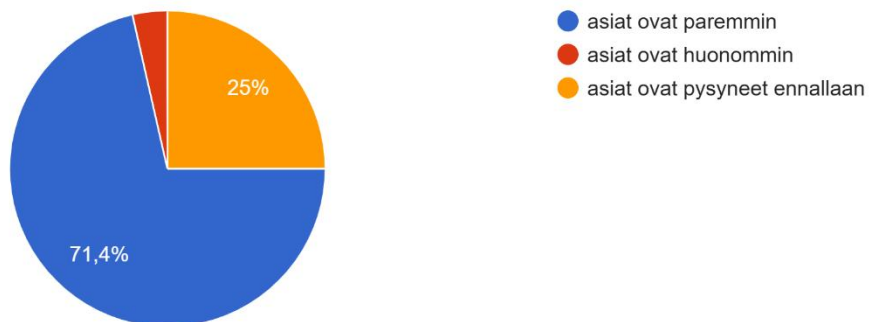
Vuorokausirytmä

28 vastausta

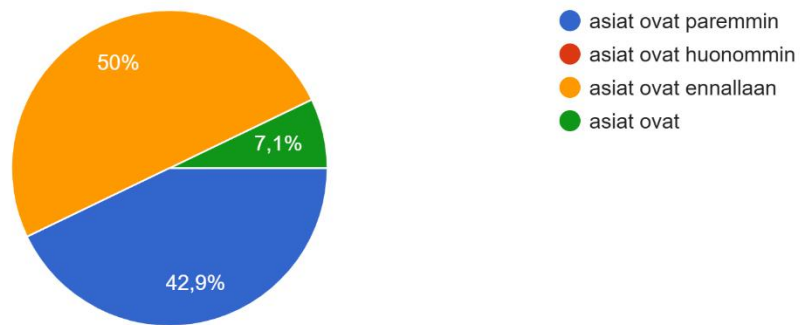
Arjen sisältö

28 vastausta

Terveydentila

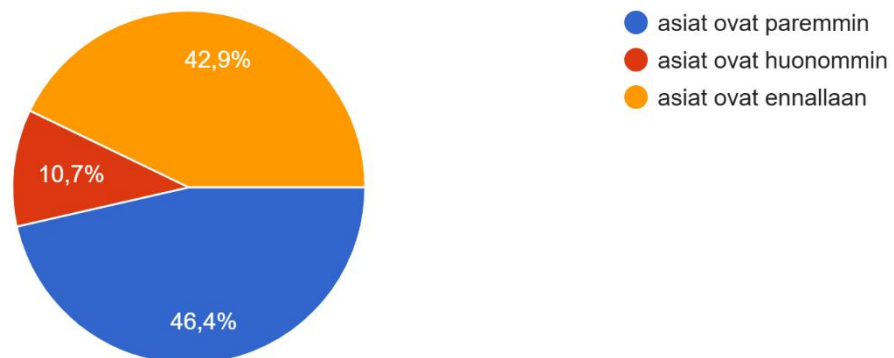
28 vastausta

*Tähän kysymykseen oli jäänyt ylimääräinen ”asiat ovat”- vastausvaihtoehto, jonka oli valinnut kaksi vastaajaa, joten tulos on epävarma

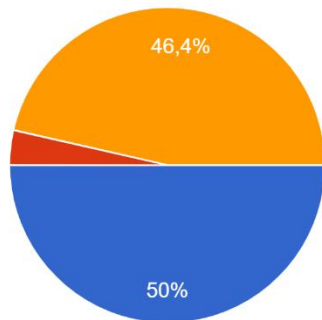
Mieliala

28 vastausta

Turvallisuuden tunne

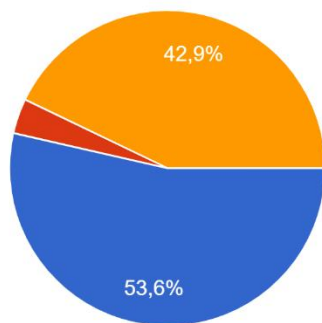
28 vastausta

- asiat ovat paremmin
- asiat ovat huonommin
- asiat ovat ennallaan

Yleinen toimintakyky

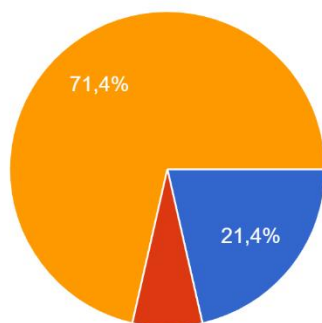
28 vastausta

- asiat ovat paremmin
- asiat ovat huonommin
- asiat ovat ennallaan

Taloudellinen tilanne

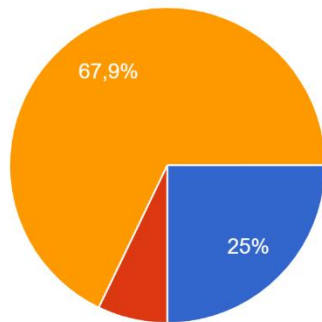
28 vastausta

- asiat ovat paremmin
- asiat ovat huonommin
- asiat ovat ennallaan

Sosiaaliset suhteet (ystävät, sukulaiset...)

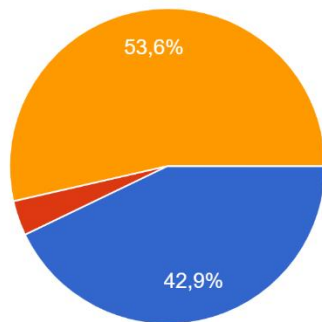
28 vastausta

- asiat ovat paremmin
- asiat ovat huonommin
- asiat ovat ennallaan

Ravitsemus

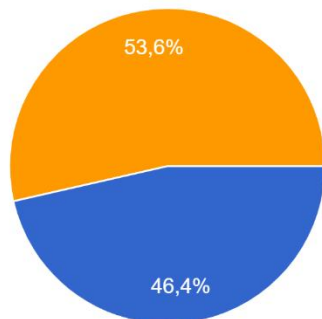
28 vastausta

- asiat ovat paremmin
- asiat ovat huonommin
- asiat ovat ennallaan

Arkiliikunnan määrä

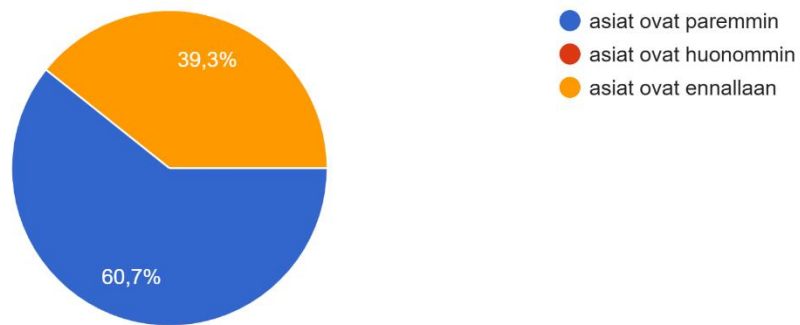
28 vastausta

- asiat ovat paremmin
- asiat ovat huonommin
- asiat ovat ennallaan

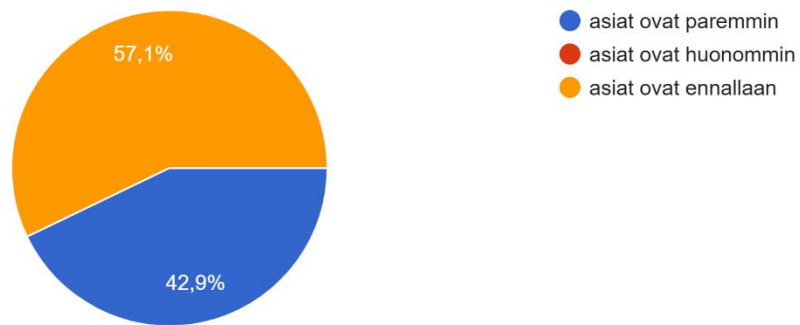
Asioiden hoito kodin ulkopuolella (kaupassa käynti, terveydenhuollon käynnit ym.)

28 vastausta

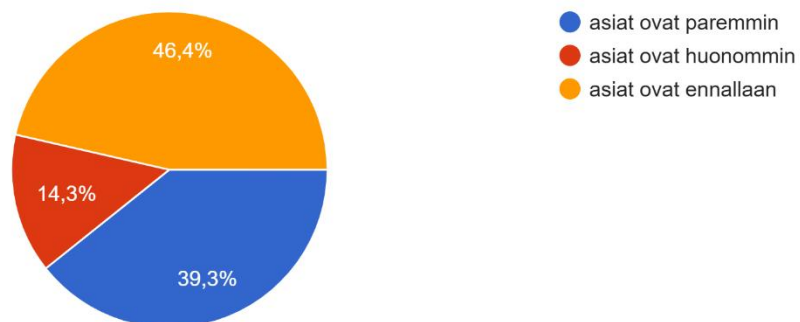
Päihteitten käyttö

28 vastausta

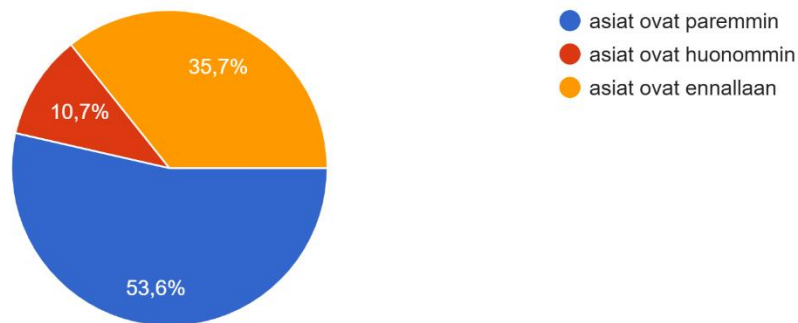
Yksinäisyyden kokemus

28 vastausta

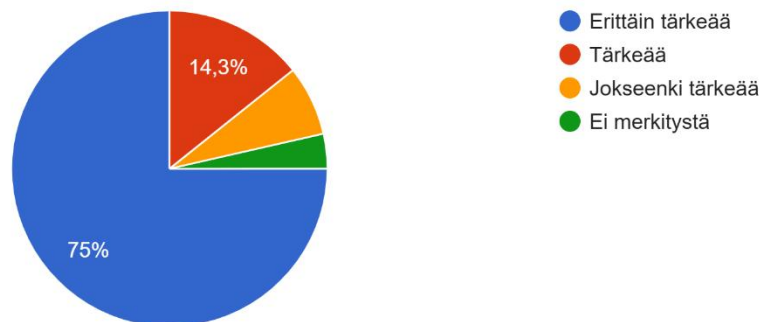
Kyky poistua kotoa (lähteä ulos, ryhmiin ym.)

28 vastausta

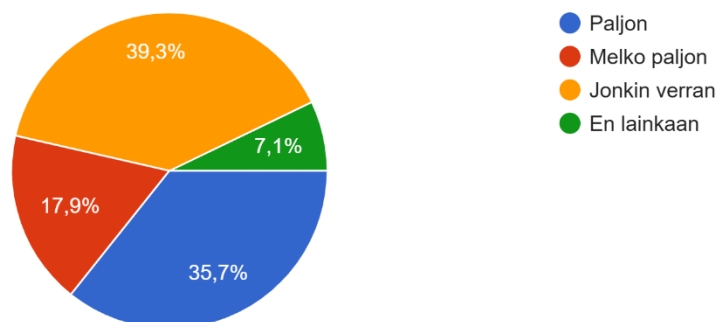
Kuinka tärkeänä pidät, että tuki tulee kotiin ja arjen toimintaympäristöön?

28 vastausta

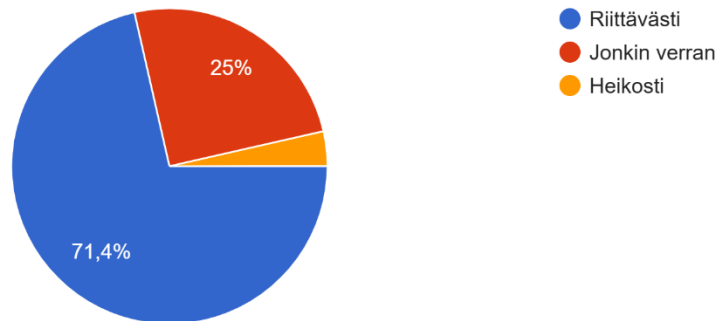
Koetko luottamuksen itseesi ja omiin kykyihisi vahvistuneen asiakkuuden aikana?

28 vastausta

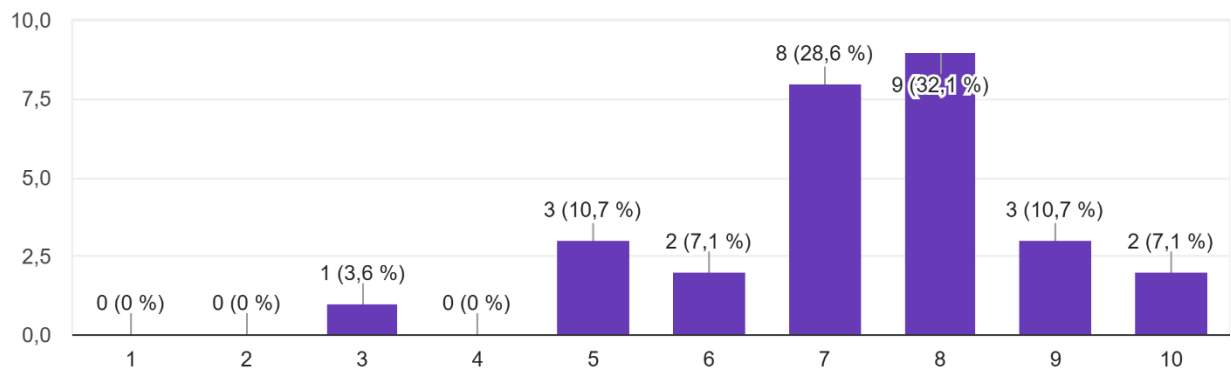
Onko hanke tukenut tarvittavien palveluitten löytämisessä ja saamisessa (Esim. työ- ja harrastustoiminnat, Savikka, työllisyyspalvelut, Eloisa, Mieri, sosiaalipalvelut)

28 vastausta

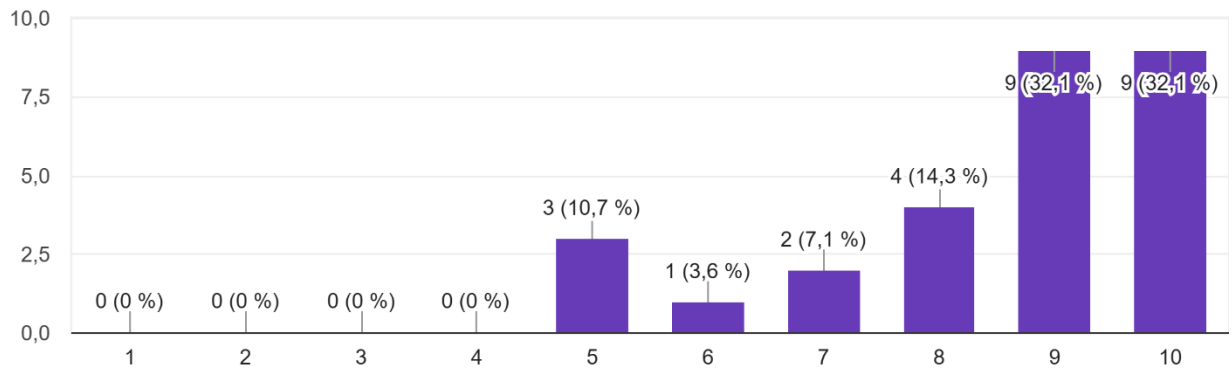
Olet luonut henkilökohtaiset tavoitteesi-kuinka hyvin olet saavuttanut ne? (esim. motivaation löytäminen muutokseen, arjen asioiden hoitamien, päihteitten vähentäminen ym.)

28 vastausta

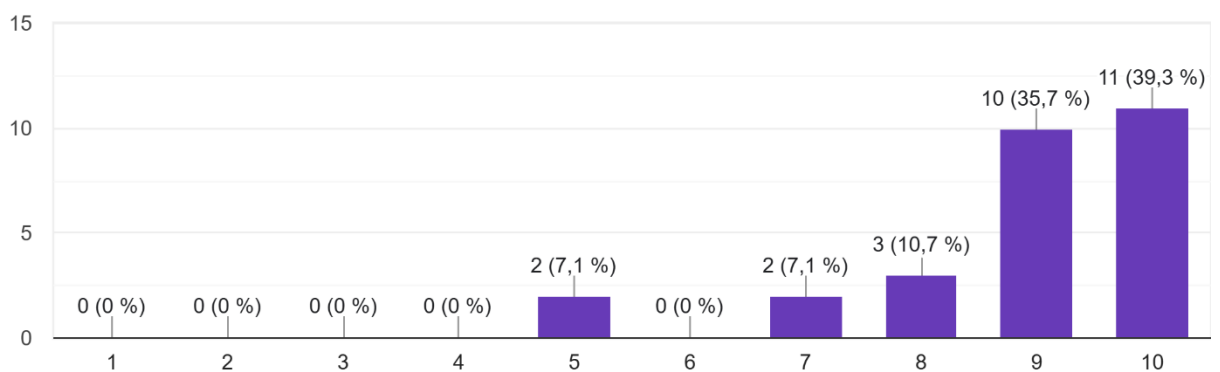
Minkä verran koet hyötynneesi hankkeen tuesta (keskustelut, motivointi, taloudelliset asiat, koti askareitten hoito, ulkona liikkuminen, asiointi)

28 vastausta

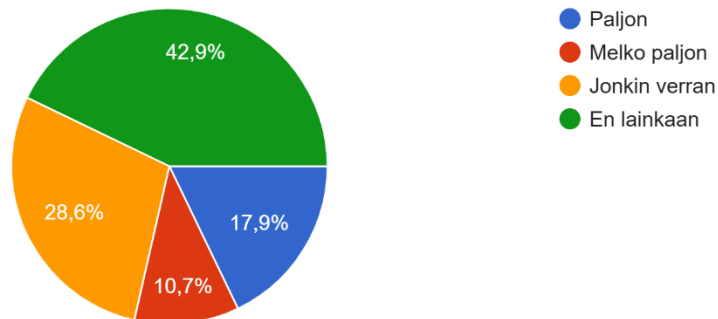
Hankkeessa on pyritty huomioimaan asiakkaitten toiveet ja toimimaan yksilöllisesti asiakkaan tilanteen ja tarpeitten mukaisesti. Kuinka hyvin olemme onnistuneet?

28 vastausta

Koetko hyötyneesi hankeen ryhmistä (naisten-ja miestenryhmät, muutosvalmennus, ruokaryhmä, leffakerho)

28 vastausta

Mikäli olet osallistunut ryhmätoimintoihin, mikä niissä on ollut sinulle tärkeää tai hyödyllistä?

- ✓ *Yhteisö*
- ✓ *Olen osallistunut muutamiin ryhmiin. Yhdessä tekeminen, uusien ihmisten tapaaminen*
- ✓ *Asunnosta pois pääseminen.*
- ✓ *Yhdessä tekeminen ja vertaistuki*
- ✓ *Muutosvalmennus on antanut paljon. Tiedon ja kannustuksen saaminen. Uusien positiivisten ajatusten herääminen. Turvallinen paikka kodin ulkopuolella. Rutiinin lisääminen arkeen kuntouttavan työtoiminnan ohella.*
- ✓ *Siedätyshoito*
- ✓ *Tapaa ihmisiä*
- ✓ *Seura ja tekeminen*
- ✓ *Tapaa muita ihmisiä. Sosiaalisuus.*
- ✓ *Sain työkaluja ja lisää itsevarmuutta toimia enemmän omien tarpeideni mukaan sekä vahvistusta jo aloitetuille asioille. Käynnit tukivat itsessään viikkorytmin kehittämistä. Ryhmässä keskusteluun totuttelemisen. Tuen tunne ja uusien muutosta rakentavien ajatusten herääminen. Osana porukkaa, vertaisuus. Säännöllinen ihmiskontakti.*

Olisi kiva kuulla tarkemmin mihin asioihin sinä sait eniten apua tai tukea hankkeen aikana, ja mikä oli parasta juuri sinulle? Onko jotain mitä olet oppinut hankkeen aikana, jota voit hyödyntää elämässäsi jatkossakin?

- ✓ *Olen saanut tukea monenlaisiin arjen asioihin ja tilanteisiin ja mm. nepsy-ymmärrystä/työkaluja, uskoa omiin kykyihin ja tulevaisuuteen.*
- ✓ *Vuorokausirytmiiin ja päihtettömyyteen*
- ✓ *Olen saanut tukea virastoasioinneissa, sekä minua on tuettu liikkumisen osalta.*
- ✓ *Henkinen hyvinvointi, motivaatio uusia asioita kohtaan. Gunnar 9+ ❤️*
- ✓ *Kodin siisteyden ylläpitäminen ja kauppaostosten suunnittelu*
- ✓ *Kotoa poistuminen on helpompaa ja arkiasiat sujuvat paremmin. Myös henkinen hyvinvointi on kohentunut.*
- ✓ *Olen saanut suuren avun juokseviin asioihin, mm. raha-asioihin, kelan asioihin jne. Hankkeen aikana minua on kannustettu, tarjottu hyvin erilaisiin haasteisiin ns. "selviytymiskeinoja" joita voin jatkossakin hyödyntää.*
- ✓ *Varmistusta omaan toimintaan, keinoja selviytyä arjessa*
- ✓ *Saanut hyvän ystävän, johon voi luottaa. Olen saanut runsaasti apua kelan asioissa.*
- ✓ *Arjen talon hoito asiat, viikko-ohjelma*
- ✓ *Mielialaan,*
- ✓ *Sain tukea/apua harrastusten aloittamiseen. Nämä harrastukset olivat olleet mielessä jo aiemminkin mutta tarvitsin tukea, jotta sain ne aloitettua. Ja nämä harrastukset tulevat jatkumaan jatkossakin. Tämä on erittäin tärkeää minulle ja olen saanut lisää itsevarmuutta.*
- ✓ *Itsenäistymisen kehittäminen. Oman ja muiden käyttäytymisen paremmin ymmärtäminen. Oman tämänhetkisen tilanteen tarkastelu ja arviointi, tunteiden tunnistaminen, parantamista vaativien alueiden tiedostaminen. Oman tilanteen hyväksyminen ja eteenpäin suuntautuminen tarpeeksi, että alkaa muuttaa asioita itse. Halu päästä aikaisemmasta tilanteesta pois vahvistunut, tulevaisuudenkuva helpommin näkyvässä ja samalla tiedostus siitä, ettei kaikki suunnitelmat toteudu ja se kuuluu asiaan, mutta yrittäminen johtaa usein jollain tapaa parempaan tilanteeseen. Tavoitteiden asettaminen, niihin pyrkiminen ja tarvittaessa uudelleenarviointi.*
- ✓ *Eli tieto, oman arvon ja jo olemassa olleiden mutta hatarien positiivisten ajattelutapojen vahvistaminen, aktiivisuuden lisääminen ja terveellisempien ajattelutapojen löytäminen sekä kotikäyntien, mm. Savikassa käyntien sekä muutosvalmennuksen kautta.*
- ✓ *Usko siihen, että alkaa pärjätä. Ihmiskontaktien tärkeys. Tuki, palaute, aika keskustella itselle tärkeistä asioista ja ajatusten herääminen. Neuvot ja ehdotukset perusteltuna ilman saneltua, Ennalta määritettyä polkua, jolle yritettäisiin sysätä väkisin. Erittäin suuri osa käydyistä asioista*

on jo auttanut tai todennäköisesti tulee auttamaan tulevaisuudessa, kun seuraavat haasteet väistämättä tulevat vastaan, joko tilanteen sattuessa tai jopa ennaltaehkäisemällä niitä.

- ✓ *Käynti esim. Uimahallissa. Helpompi nähdä tukihenkilöitä ja käydä eri paikoissa*
- ✓ *Kela asioihin ja apua laskun maksuihin*
- ✓ *Kotoa pois lähteminen*
- ✓ *Kotikäynnit varmistivat, että tuli siivottua. Sain tietoa omasta mielialadiagnoosistani. Ryhmätoiminta antoi tekemistä kodin ulkopuolella.*
- ✓ *Siivoaminen on tullut luonnollisemmaksi.*
- ✓ *Kaupassa käynti. Ravitsemus ohjeet. terveellinen ruokavalio.*
- ✓ *Tukea selvittää sekä aloittaa asioita, joihin itsellä oma ymmärrys ja jaksaminen ei ollut riittävä. Lisäksi ideoita ja ulkoisia mielipiteitä auttamaan omassa päätöksenteossa sekä motivointia viemään nämä ajatukset perille. Opittuna on tiedot, kuinka toimia tietyissä arkisissa asioissa, sekä keinoja ja parempaa ajattelutapaa omien ongelmien ylipääsemiseen.*
- ✓ *Juttuseuraa yksinäisyyteen*
- ✓ *Apua ylipäättään arjen asioissa*
- ✓ *Yksinäisyys juttuseura*
- ✓ *Tulevaisuuden suunnitelman varmentaminen toistaiseksi on onnistunut.*
- ✓ *Keskusteluapu oli tärkeää ja auttoi vähentämään kuormaa, kun pääsi purkamaan. Oli hyvä saada myös apua joihinkin virallisten asioiden hoitamiseen.*
- ✓ *Keskustelu apu ja arjen asioiden hoitaminen*

Hankkeen tavoitteena on ollut kehittää toimintamalli, joka jäisi alueelle peruspalveluksi. Koetko että Kota-toiminnan kaltaiselle tuelle olisi tarvetta ja miksi? Mitä haluat sanoa päättäjille?

- ✓ *Yksinäiset sairaat tarvitsevat käytännön apua*
- ✓ *Olisi kyllä paljon tarvetta ja iso apu*
- ✓ *Ehdottomasti on tarvetta. Kota-toiminnan kaltainen tuki on liikkuvaa ja monimuotoista. Savonlinnankin alueella on varmasti paljon ihmisiä, jotka hyötyisivät tällaisesta yksilöidystä tai ryhmämuotoisesta tuesta, joka auttaisi parantamaan heidän elämänlaatuaan ja luomaan minäpystyvyyttä-kokemuksia.*
- ✓ *Kyllä on tarvetta*
- ✓ *Kotatoiminta tekee tärkeää työtä ja mielestäni työn tulisi jatkua.*
- ✓ *Ehdottomasti tarpeellinen, enemmän päivittäin ihmisiä, jotka kärsivät yksinäisyydestä.*
- ✓ *Tukitoiminnat ovat hyvin tärkeitä ihmisten hyvinvoinnin kannalta. Etenkin ihmisille, jotka ovat jääneet yhteiskunnan ulkopuolelle ja tarvitsevat apua ja tukea elämänhallintaan. Osallistumisessa on matala kynnyks ja muutosta voi lähteä tekemään pienin askelin oman jaksamisen mukaan.*
- ✓ *Kota toiminta on nimenomaan juuri sitä mistä on huutava pula sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluissa eli kokonaisvaltaista auttamista, jolla voidaan myös ennaltaehkäistä nykyistä palveluiden kuormitusta.*
- ✓ *Kyllä olisi tarve tällaiselle tuelle mikä jalkautuu asiakkaiden luo, missä on aidosti aikaa kohtaamiselle. Päättäjille vain sen sanon, että tällaiselle psykososiaaliselle palvelulle on tarvetta!*
- ✓ *Päättäjät ovat perseestä, jotka sekoittavat vaan asioita. Kotatoiminnalle olisi todellakin tarvetta. Ilman kotaa ei olisi kelan kanssa asiointi onnistunut.*
- ✓ *Minusta olisi tärkeä että, vähä osaisia elämän eri osa alueissa annetaan tukea, kaikille tarvittavaa tukea, sukupuoleen ja ikään riippumatta, siedettävämpi arki. Surullista että hanke loppuu*
- ✓ *Minä olisin tätä tukea tarvinnut erittäin paljon vielä*
- ✓ *Koen, että olisi tarvetta. Ilman Kota-toiminnan tukea olisin edelleen samassa tilanteessa. Olen saanut sekä läheisiltä että terveydenhuollosta positiivista palautetta, koska olen saanut tehtyä tärkeitä muutoksia elämäni.*
- ✓ *Joskus lapsen huoltajat eivät aidosta yrittämisestään huolimatta kykene antamaan omalta osaltaan ihmiselle riittäviä eväitä pärjätä omillaan tulevaisuudessa. Tämän jälkeen turvallinenkin elinympäristö voi tuntua haastavalta tavalla, jota ei kokonaan edes tiedosta, ainakaan ilman ulkopuolista apua. Kouluissa ei opeteta, tai ei ainakaan minun opiskeluni aikana opetettu tiettyjä erittäin tärkeitä sosiaalisia taitoja tai omasta hyvinvoinnista*

huolehtimista. Kun jäljelle jää oma pohtiminen ilman varsinaista suuntaa, voi olla erittäin vaikeaa päästä aidosti eteenpäin.

- ✓ *En usko, että ilman tämänlaista tukea olisin löytänyt kunnon tavoitetta eteenpäin pääsemiselle ja sitä tukevia ajatus- ja toimintamalleja, etenkin tunteella, että asiat kyllä järjestyy. Opastus asioiden käsittelyyn ja arjen toimintaan, uusi tieto ja aika asiantuntevien ihmisten kanssa, joita Kota-toiminnan tuesta olen saanut ovat kaikki korvaamattomia apuja; tiettyjen haastavien mutta tarpeellisten ajatusten herääminen ja tunne siitä, että asiat voi mennä paremmin. Nyt tavoitteena ammatinvaihto opiskelun kautta ja työllistyminen. Tuntuu jopa pieni into tulevasta.*
- ✓ *Toivon, että ihmisillä olisi jatkossakin mahdollisuus saada tämän kaltaista tukea koska uskon että monella on samankaltaisia haasteita elämässään, puhumattakaan vielä vaikeammista erilaisista elämäntilanteista. MieRin, sosiaalipalvelujen ja työllisyyspalveluiden tuen rinnalla Kota-toiminta on tuntunut luonnolliselta ja omalta osaltani ehdottoman tärkeältä kuntoutumiselle. Tämän kaltaisen tuen puuttuminen tuntuu isolta menetykseltä ihmisten hyvinvoinnin kannalta, vaikka muut palvelut toimivatkin omilla alueillaan.*
- ✓ *Kyllä, toiminta tukee yksinäisiä ihmisiä ja tunne että et ole yksin. Helpompi käydä tutustumassa paikkoihin ja esim. TE-toimiston ajoilla, kun on joku mukana*
- ✓ *Kota toiminta on auttanut minua paljon arjen asioissa*
- ✓ *Olisi tarpeellista. Hyvin toteutettu toiminta.*
- ✓ *Vaikeassa elämäntilanteessa oleville on hyvin vähän tukea, joka auttaa sosiaalisten pelkojen ylipääsemisessä ja juuri sitä kota- toiminta on tukenut. Lomakkeita ei ole aina helppo täyttää ja sulkeutuneilla ja yksinäisillä ihmisillä on tarve kotiin asti tulevaan apuun. Nyt pelottaa miten käy, kun viikoittainen apu häviää.*
- ✓ *Tällainen palvelu olisi jatkossakin olisi ihan hyvä asia. ryhmiä saisi olla.*
- ✓ *Näen hankkeen päättymisen suurena menetyksenä alueen heikko-osaisille, syrjäytyneille ja muille yksilöllistä tukea tarvitseville. Mielestäni alue tarvitsee ehdottomasti vastaavanlaisia toimia jatkossakin.*
- ✓ *Kyllä olisi tarvetta, minä ainakin itse hyödyin todella paljon Kota toiminnasta ja sen ansioista pystyn tekemään asioita enemmän sekä oppinut puhumaan asioista enkä ole niin sulkeutunut.*
- ✓ *Kyllä, Kota-toiminta olisi hyödyllistä myös jatkossa, sillä se tukee loistavasti ihmisiä asioiden kanssa, jotka ovat normaaleille ihmisille arki hommia. On hyvä, että on joku tukena, ettei elämänlaatu tai elämäntilanne pahene, vaan että sillä on mahdollisuus kehittyä parempaan suuntaan, eikä yksilö joudu yksin miettimään asioitaan.*
- ✓ *Kyllä olisi, ihmiset tarvitsevat sellaista tukea ja palveluita, joita ei eloisalta saa tai on hyvin rajattua. Kenenkään ei kuuluisi jäädä yksin oman onnensa nojaan, jos on tarve avulle.*
- ✓ *Kyllä tarvetta olisi, on paljon yksinäisiä ihmisiä, jotka tarvitsevat apua*

Yhteenveto

Suurimmat muutokset (noin puolet vastaajista koki asioiden olevan nyt paremmin):

- Arjensisältö
- Mieliala
- Turvallisuuden tunne
- Yleinen toimintakyky
- Asioiden hoito kodin ulkopuolella
- Kyky poistua kotoa
- Yli puolet vastaajista koki uskon itseen ja omiin kykyihin vahvistuneen hankkeen aikana joko paljon tai melko paljon. Jonkin verran tähän uskoi n.40 % vastaajista, kun taas vain n.7 % ei kokenut itseluottamuksensa lisääntyneen lainkaan
- Lähes 80 % vastaajista koki saavuttaneensa henkilökohtaiset tavoitteensa vähintään kouluarvosanan 7 tasoisesti
- N. 65 % vastaajista koki hyötynensä hankkeen tuesta vähintään kouluarvosanan 9 tasoisesti
- Noin 75 % vastaajista koki työskentelyn olleen yksilöllistä vähintään kouluarvosanan 9 tasoisesti

Lähes puolet vastaajista arvioivat näiden osa-alueiden kohentuneen:

- Vuorokausirytmii
- Terveystila
- Arkiliikunta
- Ravitsemus
- Päihteiden käyttö

Näitä asioita vastaajat pitivät erityisen tärkeinä:

- Tuki tulee kotiin
- Hanke auttanut palveluitten saamisessa

Vähiten muutosta koettiin:

- Työ- tai opiskelutilanteessa
- Taloudellisessa tilanteessa
- Sosiaalisissa suhteissa

Asioiden koettiin menneen huonompaan suuntaan:

- Mieliala n.11 %, kolme vastausta
- Yksi vastaajista koki arjen sisällön huonontuneen samoin turvallisuuden tunteen, yleisen toimintakyvyn sekä ravitsemuksen
- Työ-, opiskelu- tai taloudellisen tilanteen sekä sosiaaliset suhteet, koki huonommaksi kaksi vastaajaa, eli n.7 %
- Neljä vastaajista koki yksinäisyytensä lisääntyneen, n.14 %
- Kolme vastaajista koki kykynsä poistua kotoa heikentyneen, n.10 %

Lisätietoja mallin tueksi:

- [Sosiaalisen kuntoutuksen toimintamalli \(THL\)](#)
- [Suositus työikäisten sosiaalisen kuntoutuksen järjestämisen laatukriteereiksi](#)
- [Käytäntötutkimuksia sosiaalityön toimintamalleista](#) (THL)
- [Sosiaalisen kuntoutuksen käsikirja, Keski-Suomen hva](#)
- [Sosiaalisen kuntoutuksen palveluita ja menetelmiä mielenterveys- ja päihdekuntoutuksessa- Opinnäytetyö](#)
- [Sosiaalisen kuntoutuksen palvelupolku](#)
- [Sosiaalinen kuntoutus aikuissosiaalityössä, Hk](#) ➔ Todella kattava esimerkki!
- [Pohjois-Savoin hyvinvointialueen Sosiaalisen kuntoutuksen palvelukohtainen sääntökirja](#)
- [Kanta-Hämeen hyvinvointialue palvelukohtainen osa: sosiaalinen kuntoutus](#)

Kota-malli
Jaana Larikka
Savonlinnan Toimintakeskus ry.
Pohjolankatu 6
57200 Savonlinna
p.0443098241
virpi.leskinen@toimaristo.fi
www.toimaristo.fi

Savonlinna

Euroopan unionin
osarahoittama

Euroopan unionin
rahoittama